

SZAKDOLGOZAT

Antal-Biró Róbert

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidékfejlesztési Agrármérnök Bsc Szak

**A turizmus-vendéglátás szerepe a Hargita megyei vidéki térségek
fejlődésében**

Belső konzulens: Dr. Bánhegyi Gabriella
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Agrár- és Élelmiszergazdasági
Intézet/Agrárgazdaságtani és
Agrárpolitikai Tanszék

Készítette: Antal-Biró Róbert
IUS4ZL
levelező

Székyudvarhely

2024

Tartalom

1	Bevezetés és célkitűzések	2
2	Anyag és módszer	4
3	Irodalmi áttekintés.....	5
3.1	Turizmus meghatározása	5
3.2	A turizmus rendszere és környezete	5
3.3	A turizmus formái.....	7
3.4	A romániai turizmus	7
3.5	Románia turisztikai vonzóerői	9
3.6	Turizmus Hargita megyében.....	12
3.6.1	Turizmusformák Hargita megyében.....	14
4	Vizsgálati eredmények.....	25
4.1	A szekunder adatok mintájának elemzése	25
4.2	Primer felmérés mintájának elemzése	36
5	Összefoglalás és következtetések.....	49
6	Irodalomjegyzék.....	51
7	Ábrajegyzék.....	53
8	Táblajegyzék.....	54
9	Mellékletek.....	55

1 Bevezetés és célkitűzések

A turizmus egy komplex szociális, kulturális és gazdasági jelenség, amely egyrészt az emberek azon tevékenységeit foglalja magában, amikor ideiglenesen és önkéntes alapon elhagyják megszokott élőkönyezetüket, hogy más helyszíneken tartózkodjanak szabadidő, üzleti tevékenység vagy más személyes okok miatt. Másrészt a turizmus jelentősége a gazdasági növekedés, munkahelyteremtés, valamint a kulturális és természeti örökség megőrzésében és népszerűsítésében mutatkozik meg. A turizmus számos formát ölel fel, beleértve a belföldi és nemzetközi turizmust is, amelyek hozzájárulnak a vendéglátó országok gazdasági fejlődéséhez és a kulturális cserék előmozdításához.

Dolgozatom témaköréként „**A turizmus-vendéglátás szerepe a Hargita megyei vidéki térségek fejlődésében**” választottam, ugyanis meg szeretném ismerni a turizmus-vendéglátás hatásait Hargita megye vidéki térségeire nézve, meg akarok bizonyosodni arról, hogy valóban fejleszti-e a turizmus-vendéglátás a megyét.

Szakedolgozatom során célom megismerni a turizmus-vendéglátás jelenlegi helyzetét ugyanis a közeljövőben szándékomban áll turizmussal foglalkozni.

Zetelákán nevelkedtem, innen adódóan, már gyerekként felfigyeltem a településünkre látogató turistákra. A székelyföldi települések fő bevételi forrása 90-es évektől kezdődően a turizmus lett. Térségünk turizmusa főként az anyaországi turistákra épült, amely a világjárvány miatt pillanatok alatt romba dőlt, ez által több ezer család esett el a bevételi forrásától. A pandémia pánikszzerűen érintette az embereket, hogy lesz-e még normális életük, vissza fognak-e térni a régi kerékvágásba. A dolgozatomban kutatásaim során statisztikai adatokat vizsgálva meg fogok bizonyosodni arról, hogyan sikerült-e a turizmusból élő családok visszaállniuk legalább a világjárvány időszak előtti gazdasági szintre.

Hargita megyét zöld és családbarát megyeként emlegetik, ahol kisebb baráti társaságok, családok nyugodt körülmények között eltölthetik a pihenésre, kikapcsolódásra szánt néhány napjukat. Ahhoz, hogy ez a szabadságolás, üdülés milyen hosszú lesz és hogy hol és mennyi pénzt fognak költeni, az leginkább a vendéglátóktól és a programok minőségétől függ.

Környékünkön évszaktól függetlenül mindig felfedezhetők szebbnél szebb, érdekesnél érdekesebb tájak. A zöldaranyként emlegetett szépséges fenyveseink mindig vonzóerőként

hívják a turistákat. A nyári gyönyörű tájaink növényzete, állatvilága vonzza a nyári turistákat, ezt felváltják a téli sport szerelmesei számára kialakított sípályáink.

A célkitűzéseim között szerepel megvizsgálni primer adatokból, hogy hogyan látják a turizmus-vendéglátás szerepét a Hargita megyei vidéki térségek fejlődésében a megyénkben a különböző típusú turisztikai tevékenységet folytató vállalkozások tulajdonosai. Meg fogom vizsgálni a turizmus hatását a helyi közösségek életminőségére, gazdasági fejlődésére, valamint, hogy a vállalkozó milyen nehézségekkel szembesül a megfelelő munkaerő megtalálás során, milyen nehézségekkel szembesül, mennyire érzi támogatottnak a szektort, milyen fejlesztéseket tartanak szükségesnek a Hargita megyei turizmus előlendítéséhez.

2 Anyag és módszer

A szekunder kutatásom során a Romániai Statisztikai Hivatal adatait használtam fel. A szekunder kutatás során rangsoroltam a Románia Nuts 2-es Központi régiójának alrégióit, azaz megyéit a vizsgált adatok alapján pontszám módszer segítségével. A pontszám módszer komplex területi elemzéseknél használják az összetett jelenségek összevont használatára. A kutatásom során a pontszám módszerrel állítottam fel a Nuts 3-as régiók, azaz a megyék területi egységének fejlettségi rangsorát sorrendi skálán mérhetőminőségi és arányskálán mérhető mennyiségi szempontok alapján. A mutatókat 5 intervallumcsoportba soroljuk, amelyekben az egyes a legalsó értéket, míg az ötös a legmagasabb értéket jelenti. A különböző indikátorokra adott pontszámok átlaga lesz a komplex mutató, amely által rangsorolhatóak a megyék az elért pontszámok alapján.

Primer kutatásomat a Hargita megyében működő, turizmus-vendéglátással foglalkozó vállalkozók körében végeztem. A kutatásom alapját egy kérdőíves megkérdezés szolgálta. A kérdőívet kiküldtem mindazon cégtulajdonosoknak, akiknek az elérhetősége megvan a Visit Hargita digitális platform adatbázisában szerepelnek. A Visit Hargita ingyenesen letölthető mobilalkalmazás amelyben szerepelnek a Hargita Megye Tanácsa turisztikai ajánlatai, szállásai, látnivalói. A kérdőívet Google Forms segítségével állítottam össze és ezen online űrlapot közel 600 cégtulajdonosnak küldtem ki, amelyre számszerűen 64 válasz érkezett, ami a megkérdezettek több mint 10% át jelenti. A kérdéseimet a kutatási célkitűzéseim alapján állítottam össze.

3 Irodalmi áttekintés

3.1 Turizmus meghatározása

A turizmus szó egy nemzetközi kifejezés, amely idegenforgalmat jelent. Az ENSZ mellett működő idegenforgalmi világszervezet a WTO 1889-ben elfogadta a következő meghatározást: „A turizmus természetes személyek állandó lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltogatása, amelynek célja nem letelepedés vagy munkavállalás, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatások.” (The Hague Declaration on Tourism, WTO, 1889).

A turizmus világszerte az egyik legdinamikusabban bővülő és fejlődő gazdasági szektor, amely előmozdíthatja a gazdasági növekedést és fejlődést minden szinten, ezen keresztül munkahelyteremtés által jövedelmet is generálhat.

A fenntartható turizmus kialakítása és annak közösségi szinten gyakorolt hatása összefüggésbe hozható a szegénység mérséklésére irányuló célkitűzésekkel. E célkitűzések magukban foglalják a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások szerepének megerősítését, piaci helyzetük javítását. Emellett prioritást élveznek a társadalmilag hátrányos helyzetű csoportok - különösen a fiatalok és a nők - támogatása is. (Gonda, 2022)

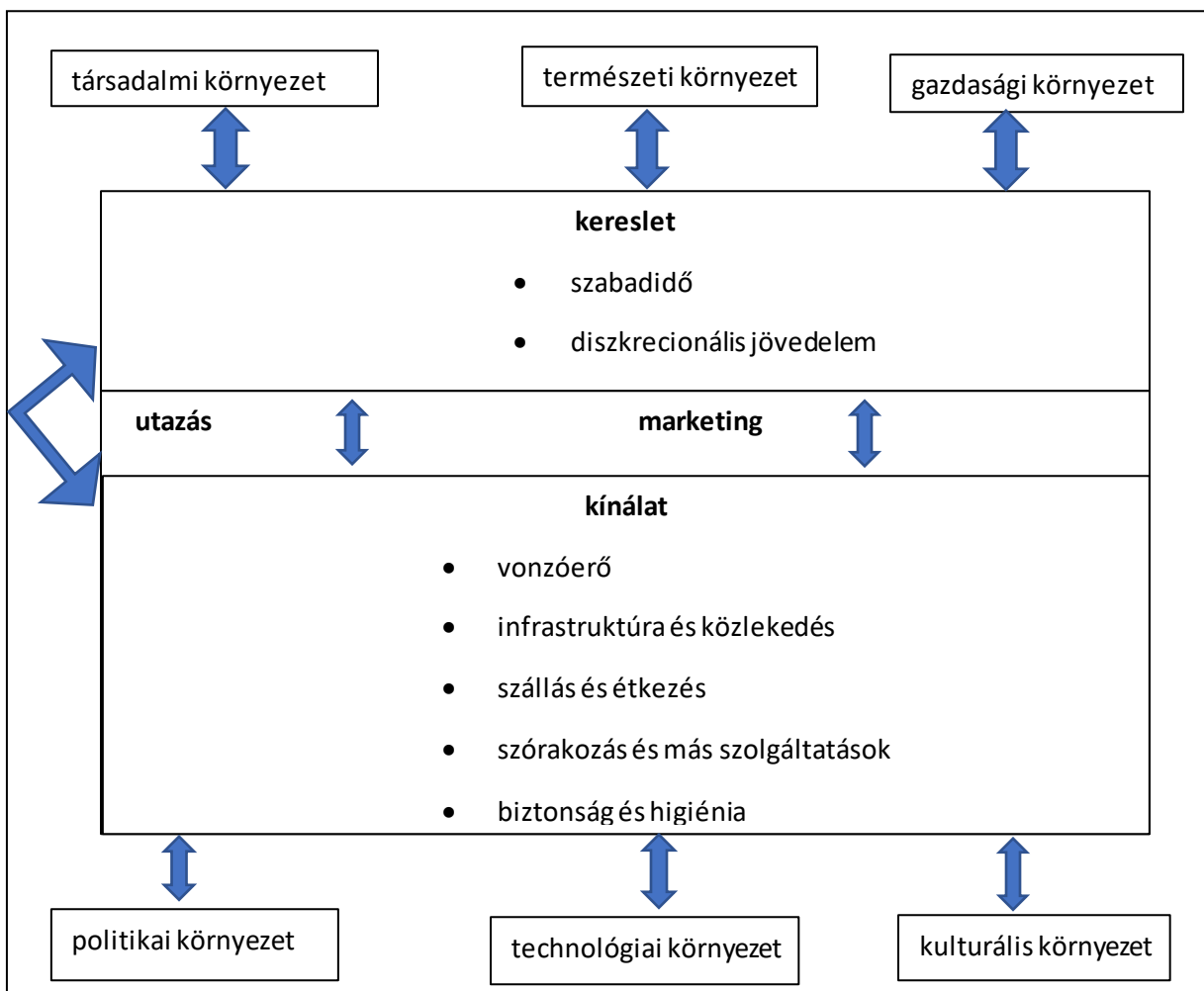
A turizmus rendkívül sok embernek biztosít megélhetést, segíti megmaradásukat, fejlődésüket. Előrendíti a falvak, illetve a városok együttműködését. A civil szervezetek és a megfelelő turisztikai marketing segíti a fellendülésben, a termék értékesítésben a falusi (rurális) környezetben tevékenykedő vállalkozásokat. (Gonda, 2022)

3.2 A turizmus rendszere és környezete

A turizmus rendszere összetett egymásra ható elemekből áll, melyek célja az emberek változatosságra való igényét kielégítve segítenek elő az utazásokat és az állandó környezeten kívüli tevékenységeket. Dr. Lengyel Márton először 1992-ben megjelent Turizmus általános elmélete című könyvében a kereslet- kínálat köré csoportosítja a turizmus rendszerét és környezetét.

Az 1. ábrán bemutatásra kerül a turizmus és környezete közötti kölcsönhatások. Az elmúlt pár évtizedben a tudományos-technikai, gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális változások a legfontosabb külső tényezők voltak, amelyek hatására a turizmus tömegjelenséggé vált. A turizmus is hatást gyakorolt a világ legdinamikusabban fejlődő ágazataként a munkahelyek teremtésében, jövedelemhez való jutásban, az emberek életvitelének alakításában, politikai, társadalmi és kulturális téren a kölcsönös függőség és integrálódás, a változatosság tudatosításában és megvalósításában, a természetes és kulturális környezet kedvező alakításában.

1. ÁBRA: A TUIZMUS ÉS KÖRNYEZETE

FORRÁS: LENGYEL 2004 ALAPJÁN SAJÁT SZERKESZTÉS

Az 1. ábrán fellelhető a turizmus két alrendszere a kereslet és kínálat, amelyek a piac fő összetevőik is. A kereslet és kínálat közötti kapcsolatot a marketing és a turisták mozgása és

tartózkodása teremti meg. A turista számos külső és belső tényező hatására dönt az utazásról. A marketing befolyásolja ezt a döntést, arra törekedve, hogy a fogyasztót konkrét szolgáltatás vagy termék vásárlására ösztönözze. (Lengyel, 2004)

3.3 A turizmus formái

A turizmus többféleképpen csoportosítható. Helyváltoztatás szempontjából elkülöníthető belföldi turizmus és nemzetközi turizmus. A belföldi és a külföldi turizmus szempontjából elkülöníthetünk szabadidőturizmust és hivatásturizmust. (Lengyel, 2004) A szabadidős turizmus az egyéni szabadidőben, személyes pénzügyi forrásokból megvalósított utazásokat foglalja magában. Az ilyen típusú utazások számos motivációt ölelhetnek fel, kezdve a passzív pihenéstől a családi együttlétig, egészen a sporteseményeken való részvételig vagy a személyes fejlődésig.

A hivatásturizmus vagy más megnevezésben üzleti turizmus, olyan tevékenységeket foglal magában, amelyeket a munkával összefüggő helyváltoztatások során végeznek, legyen szó szakmai vagy szabadidős elfoglaltságokról. Ennek során az utazás fő motivációja a munkához kapcsolódik. Az üzleti céllal történő utazásokat általában nem saját pénzükből finanszírozzák az emberek, és általában munkaidőben, vagy legalábbis a munkaidejük jelentős részében vesznek részt a turizmusban. (Szabó, 2024)

3.4 A romániai turizmus

A romániai turizmus rendkívül vonzó lehetőségeket kínál, mind természeti szépségeiben, mind gazdag történelmi és kulturális örökségében. Románia természeti adottságai ideális alapot teremtenek a turizmus fejlődéséhez. Az ország majdnem felét körülöleli a Duna folyam, melyet különböző természeti csodákkal díszít, beleértve a lenyűgöző Kárpát-hegységet, a Fekete-tenger partszakaszát és a Duna-deltát, mely Európa legnagyobb és legsokoldalúbb növény- és állatvilágát őrzi meg

A Kárpát-hegység hegycsúcaival, valamint a Fekete-tenger homokos partjaival és a Duna-delta változatos ökoszisztémájával együtt alkotják Románia természeti palettáját. A tájak nem csupán a természet szépségeit tükrözik, hanem azokban élő közösségek hagyományos

életmódját és szokásait is megőrzik, melyek évszázadok óta hozzájárulnak ezeknek a területeknek az egyedi karakteréhez. . (internet1)

A romániai turizmus további vonzereje a gazdag történelmi és kulturális örökségében rejlik. Az ország számos vallásos építészeti, középkori várral és várossal büszkélkedhet. Emellett a helyiek által kialakított objektumok, mint például völgyzáró gátak és vízi erőművek, szintén turisztikai élményeket kínálnak. Ezek az építészeti és műszaki alkotások együttesen egy teljeskörű turisztikai potenciált teremtenek, melyeket az ide látogatók mélyen átélhetnek és felfedezhetnek.

Összességében Románia turizmusa egy mozaik, amelyben a természet szépségei, a gazdag történelem és a kulturális értékek harmonikusan egyesülnek. Az ország nem csupán látványosságokban és élményekben gazdag, hanem a fenntarthatóság és a helyi közösségek tiszteletben tartása révén hosszú távon is vonzó maradhat. A romániai turizmus mélyebb megértése és kutatása révén lehetőség nyílik a fenntartható turizmus modelljeinek kialakítására, amelyek más országok számára is példaként szolgálhatnak. (Cocean, Vlasceanu, & Negoescu, 2002)

Az Országos Fejlesztési Terv 2002-2005 időszakra már hivatalosan létezik, melyben hét fejlesztési irányvonalat határoztak meg, melyet Kolumbán Gábor A Székelyföld fejlődési esélyei című könyvében is taglal. Ezek az irányvonalak a következők: a termelő szféra és járulékos szolgáltatások fejlesztése, a magángazdaság támogatása és a versenyképesség erősítése; infrastruktúra javítása és fejlesztése; humán erőforrás fejlesztés, a munkaerőnek a piacgazdaság feltételeihez való alkalmazkodási képességének és a szociális szolgáltatások minőségének javítása; a mezőgazdaság és a vidék-fejlesztés támogatása; a természeti környezet védelme és minőségének javítása; a tudományos kutatás és technológia-fejlesztés élénkítése, az információs társadalom megvalósítása, valamint a régiók gazdasági szerkezetének javítása, a kiegyensúlyozott és fenntartható regionális fejlesztés támogatása. (Kolumbán, 2003)

A román kormány 2005-ben fogadta el a Nemzeti Fejlesztési Tervet (NFT-Planul Național de Dezvoltare 2007–2013). Az Európai Unióhoz való csatlakozás után, hogy az EU költségvetéséből jelentős összegekkel (társ)finanszírozhatókká váljanak mindazon programok, intézkedések, amelyek végső soron Románia és az EU-tagállamok közötti fejlettségi különbségek kiegyensúlyozását, az elmaradott térségek felzárkóztatását szolgálják. A 2006-os év során elkészültek a stratégiai fejlesztési dokumentumok: az agrárium és a vidékfejlesztés kérdését a

Nemzeti Stratégiai Vidékfejlesztési Terv (NSVT), a kohéziós politika, területfejlesztés-régiófejlesztés kérdéskörét a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK) tárgyalja. A stratégiák megvalósításában a kormányzatnak koordinációs szerepe van, a felülről jövő célrendszerek az alulról jövő elképzeléseinek megvalósítását segíthetik elő. A Nemzeti Stratégiai Vidékfejlesztési Terv és a Nemzeti Vidékfejlesztési Program a turisztikai tevékenységek felkarolását tűzte ki célul, ugyanakkor többek közt szükségesnek tartják munkahelyek számának növelését, vidéki infrastruktúra létrejöttét, kisvállalkozók segítségét, biztatását, kulturális örökség védelmét.

A romániai turizmus, bár a turisták száma növekedik évről évre, az országos idegenforgalom alulmarad, annak ellenére, hogy a természeti adottságaink igen gazdagok. (Horváth A. , 2008; internet8)

2023-ban novemberéig közel 12,7 millió turista fordult meg Romániában, ami azt jelenti, hogy 0,26 turista jut egy lakosra nézve figyelembe véve az ország lakóinak számát, bár a turisták számát tekintve 85 százalék belföldi és csupán 15 százaléka külföldi. Kelet-Európai viszonylatban a hatodik helyen áll az ország, de ez a szám világszinten csupán a hetvenegyedik helyet jelenti, közölte a statisztikai hivatal a jelentésében. A romániai turisták lényegesen többet költenek külföldön, mint a külföldi turisták Romániában, ugyanis a Nemzeti Bank adatai szerint a külföldi turisták körülbelül, átlagosan 500 eurót költenek. Ezen különbség 2021-ben 1,67 milliárd euró volt, ami Románia az évi mérleghiányának közel a 10 százalékát jelentette (internet 2.)

3.5 Románia turisztikai vonzóerői

- **Tengerpart**

A Román tengerpart büszkélkedhet közel 240 km hosszú tengerpartjával, amely számos kiépített stranddal, látnivalóval és különböző művészeti célpontokkal rendelkezik.

A tengerparti programok együttesen teszik emlékezetessé a Román tengerparti utazást, ahol a gyógyító környezet, a kulturális értékek és a szórakoztató tevékenységek egyaránt garantálják a látogatók kellemes időtöltését. (internet3). A 1. táblázat szemlélteti a 2022-es évben romániai belföldi és külföldi turisták számát, illetve a Román tengerpartra ellátogató turisták számát.

1. TÁBLÁZAT: TURISTÁK SZÁMA

Romániai turisták száma 2022-ben	Román tengerpartra ellátogató turisták száma 2022-ben	A tengerparti turizmus / romániai turizmus százalékban kifejezve
11299111	1106215	10,21%

FORRÁS: A ROMÁNIAI NEMZETKÖZI HIVATAL ADATAI ALAPJÁN, SAJÁT SZERKESZTÉS

A Romániai Nemzetközi Statisztikai Hivatal közleménye szerint a Romániában 2022-ben hivatalosan 11299111 turistát jegyeztek Romániában, amiből 1106215 a tengerparti turisták száma, ami Románia összturista számának több mint 10%-át teszi ki.

Duna-Delta A Duna-delta, Európa legnagyobb vízi élőhelye. Az összetett ökoszisztéma, a gazdag biodiverzitás miatt a Duna-delta kiváló úti cél, amely a természet és kultúra szempontjából vonzó.

A Duna-delta a Fekete-tengerrel találkozva alkot egyedülálló vízi világot, ahol a folyóágak és lagúnák szövevénye teszi változatosabbá a tájat. A delta területén számos kis halászfalu és hagyományos parasztház található, ahol a turisták bepillantást nyerhetnek a helyi életmód és hagyományok gazdagságába.

A madármegfigyelők paradicsoma is a Duna-delta, ahol több mint 330 madárfaj él. Különleges és ritka madarak, mint például a kis kárókatona, a kormorán vagy a ludaskakukk, vonzzák a természetkedvelőket és madarászokat. Hajókirándulások során a turisták élvezhetik a csendes vizeken való evezést, miközben madarak sokaságát figyelhetik meg.

A helyi konyha is különleges élményeket kínál. A Duna-delta területén a halételek frissek és ízletesek, a helyi éttermek pedig autentikus fogásokat kínálnak, amelyek bemutatják a régió kulináris hagyományait.

A Duna-delta nem csak a természet és kultúra rajongói számára kínál felejthetetlen élményeket, hanem az aktív turisták számára is, akik élvezhetik a horgászatot, kajakozást, madárlesést vagy éppen a hagyományos halászhálóba való belekóstolást.

A Duna-delta tehát egy olyan turisztikai paradicsom, ahol a látogatók egyedülálló természeti szépségekben, kulturális kincsekben és aktív kikapcsolódási lehetőségekben részesülnek, miközben felejthetetlen élményeket gyűjtenek. (internet3)

- **Hegyvidéki üdülőhelyek | Sípályák és szálláshelyek**

A hegyvidéki üdülőhelyek egész évben kiváló szállás-, pihenés-, wellness- és kezelési csomagokat kínálnak. A Turisztikai Minisztérium minősítette ezeket a szállásokat, amelyek közé tartoznak panziók, hotelek, motelek, kulcsosházak, vendégházak, menedékházak, kabanák stb. Romániában a hegyvidéki szállások 600–2034 méteres tengerszint feletti magasságban találhatóak meg.

Összesen 133 hegyvidéki településen található 1000 foglalható szállás, ahol akciós szállások, pihenési és wellness ajánlatok várják a látogatókat. Az ajánlott turisztikai útvonalak lehetővé teszik a látogatók számára, hogy felfedezzék Románia gazdag turisztikai potenciálját. Az országot a domborzati formák sokfélesége és harmóniája, a turisztikai célok sokfélesége, valamint az egyedi erőforrások megléte jellemzi, és ez az országot a legkedvezőbb turisztikai célpontok közé sorolja.

- **Középkori várak, várkastélyok**

A romániai városok közül több erdélyi város, mint például Nagyszében, Brassó, Segesvár, Gyulafehérvár, Temesvár, Kolozsvár, Arad vagy Marosvásárhely, történelmi légköre és impozáns kastélyaik miatt váltak kiemelkedő turisztikai vonzerővé. (internet3)

2. ÁBRA: ANGYALI ÜDVÖZLET-TEPLOM

FORRÁS:

[HTTPS://WWW.SZEKELYFOLDIINFO.RO/TERKEP-MAP/ROMANIA-TERKEP-SZALLAS.HTML](https://www.szekelyfoldiinfo.ro/terkep-map/romania-terkep-szallas.html)

A bukovinai kolostorok Románia északi területén, Moldova északnyugati részén helyezkednek el. Ezt a festői hegyvidéki régiót változatlan néprajzi hagyományok és élénk turisztikai tevékenység jellemez, különösen a híres kolostoraik miatt, amelyek igen nagy látogatottságúak. Ezen kolostorok egyike a 2. ábrán látható Angyali üdvözlés templom.

- **Bukarest**

Románia fővárosa, az országban elfoglalt különleges pozíciója és sokoldalú funkciói révén kiemelkedik Románia egyik fő turisztikai központjává, gazdag történelmi, kulturális, vallási, építészeti és egyéb látnivalóival. A várost az építészeti stílusok eklektikus keveréke teszi

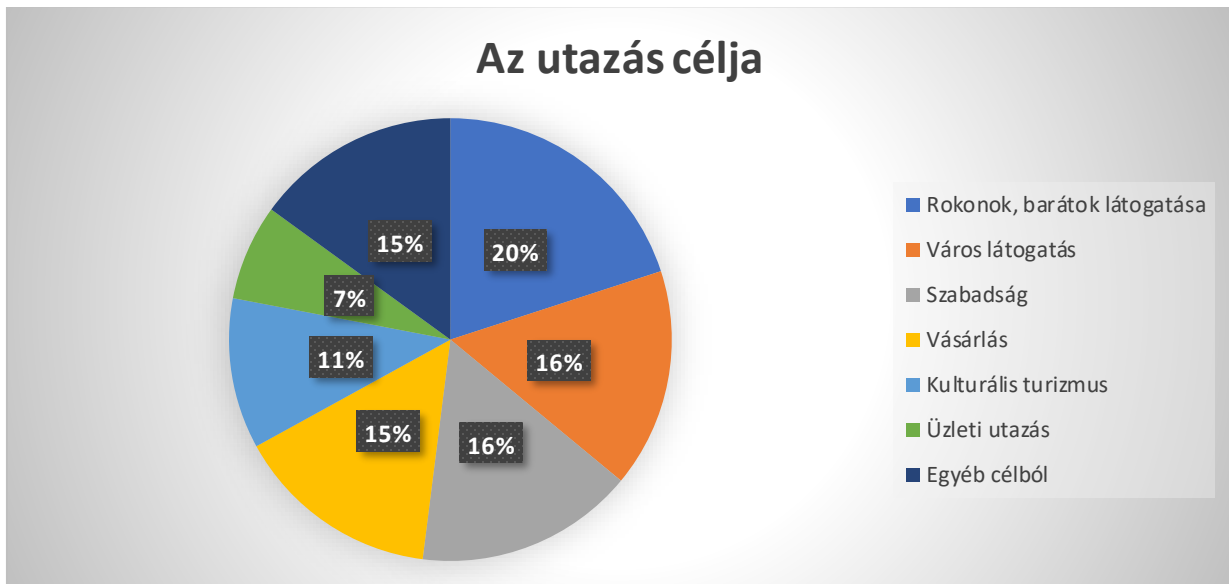
egyedülállóvá, kezdve a Régi Udvarral, az ortodox templomokig, egészen a kommunista időszak hangsúlyos sztálinista építészetéig. A Parlament Palotája, mintegy hatezer szobával, a világ második legnagyobb épülete a Pentagon után, a kommunista időszak egyik legkiemelkedőbb alkotása. (internet4).

3.6 Turizmus Hargita megyében

A NUTS2-s régió, vagyis a központi régió magába foglalja Székelyföldet, körbe öleli Hargita megyét.

Hargita megyébe látogató turisták nagy része a rendszerváltás után Magyarországról érkezett a 2009-ben kiadott a Hargita megye tanácsa által kiadott Fejlesztési Stratégiában. Ennek oka, hogy a székely etnikum jelenléte vonzerőt jelent a magyarországi turisták számára. Az etnikai turizmus, a rokonok és barátok látogatása, valamint a testvértelepülési és testvérmegyei kapcsolatok ápolása mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar turisták számára vonzó legyen a Hargita megye.

3. ÁBRA: AZ UTAZÁS CÉLJA

FORRÁS: INTERNET, HARGITA MEGYE, RO

Ahogy a fenti 3. ábra adataiból is kitűnik, a magyar turisták több célból utaznak Romániába. Leginkább a barátokat és rokonokat látogatják a magyar turisták, ugyanakkor sokan

jönnek városlátogatás céljából is, vagy itt töltik szabadságaikat. A magyar turisták több mint egy éjszakát töltenek általában az országban és inkább a hegyekben vagy vidéken szállnak meg. A KPMG 1989 óta Magyarország egyik vezető könyvvizsgáló, adó- és üzleti tanácsadó társasága – a Travel, Leisure and Tourism által 2005 és 2006-ban végzett tanulmányt az Országos Turisztikai Hatóság kérésére, amelyben Romániát vizsgálja, mint turisztikai desztináció a magyarországi piacon. A magyarországi turisztikai piacon Erdély, és ezen belül Székelyföld a romániai turizmus legerősebb vonzerője, különleges vonzerő, amely nem feltétlenül versenyképes a neves európai turisztikai desztinációkhoz képest, ám etnikai turizmusával, amely a kulturális és a nemzeti örökség-turizmust a barátok és rokonok látogatásának turizmusával jellegzetes turisztikai forma, (internet17)

A világvárvány beköszöntével a turizmussal foglalkozó családok nagy kihívás elé néztek, ugyanis a megszokott magyarországi turisták távolmaradása aggodalomra adott okot. Ez a kilátástalan helyzet rávezette a változásra a vállalkozókat, így a hazai turisták fogadására szerveződtek át, ami nem volt könnyű, hiszen a székelyföldi emberek csak egy kevés része beszéli a román nyelvet.

2. TÁBLÁZAT: A TURISZTIKAI TEVÉKENYSÉGEK FŐBB MUTATÓINAK ALAKULÁSA

	Mennyiség	2000	2005	2010	2015	2021
Létező szállás kapacitás	helyek száma	7256	7644	6909	8547	9180
Működő szálláskapacitás	ezer hely-nap	1509,6	1130,8	952	2102,8	1839,4
Turistaérkezés	ezer	87,5	85,2	76,9	157,7	154,5
Vendégéjszakák száma	ezer	359,1	311,2	207,6	417,1	333,3

FORRÁS: KÖZPONTI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ÜGYNÖKSÉG ADATAIBÓL, SAJÁT SZERKESZTÉS

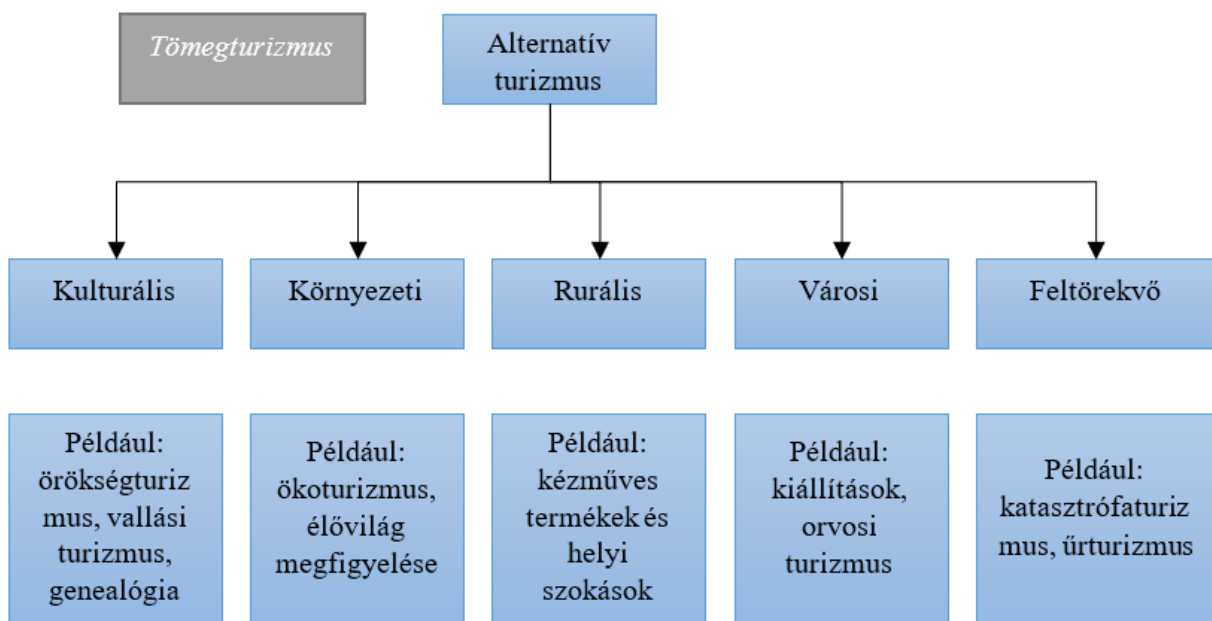
A 2021. július 31-i szálláskapacitás 401 szálláshelyen 9180 férőhelyet foglalt magában (ebből 319 turisztikai vagy agroturisztikai panzió). A szállásférőhelyek száma 2000 óta folyamatosan nőtt, mivel ebben az időszakban a szálláshelyek száma megduplázódott.

A turistaáramlás, amit az érkezések (vendégéjszakát eltöltő turisták) száma mutat, emelkedő tendenciát (az elemzett időszakban közel megduplázódott), de a vendégéjszakák száma enyhén csökkenő tendenciát mutat, ami azt mutatja, hogy a szálláshelyek infrastruktúrájába történő beruházások önmagukban nem elegendőek, és további erőfeszítésekre van szükség a turisztikai érdeklődés fenntartása, valamint a turizmus és az üdülési lehetőségek formáinak diverzifikálása érdekében, hogy a turisták tartózkodási ideje meghosszabbodjon. (internet16)

3.6.1 Turizmusformák Hargita megyében

Dolgozatom következő részében bemutatom a Hargita megyében létező turizmusformákat, hiszen ezek ismerete fontos a kutatásom szempontjából, ugyanis a primer kutatásom során a vállalkozókat kérdezem, akik a következő turizmusformák valamelyikében fejtik ki tevékenységüket (4.ábra).

4. ÁBRA: TURIZMUSFORMÁK

FORRÁS: INTERNET: [HTTPS://AKADEMAI.HU/PGAZX00096-VONZEROFEJLESZTES-A-KULTURALIS-ES-AKTIV-TURIZMUSBAN.HTML?GAD_SOURCE=1&GCLID=CJ0KQCQJW8pKxBHD_ARISAPRG45NBtREZYJ3mQUgV8UHkPDRtXmQNUB8_74SRURB1EpNn4iHzX5HHizAAAs7QEALw_wCB](https://akademai.hu/pgazx00096-vonzerofejleszt-es-a-kulturalis-es-aktiv-turizmusban.html?GAD_SOURCE=1&GCLID=CJ0KQCQJW8pKxBHD_ARISAPRG45NBtREZYJ3mQUgV8UHkPDRtXmQNUB8_74SRURB1EpNn4iHzX5HHizAAAs7QEALw_wCB)

Tömegturizmus

A tömegturizmus az utazások történetében a második világháborút követően elterjedt forma, mely az utazások jelentős növekedésével és az élmények standardizálásával járt. A tömegturizmusban résztvevők általában hasonló, nagyobb tételben kínált szolgáltatásokat vesznek igénybe, ami minimális lehetőséget nyújt az egyéni igények kielégítésére. A helyi közösségekkel és a környezettel való kapcsolat felületes, így a társadalmi és környezeti hatások kevésbé számottevőek az élmény alakulásában.

Én a dolgozatomban a Hargita megyében felmerülő alternatív turizmusformákat mutatom be, ugyanis a kutatásom során a turizmussal foglalkozó vállalkozások tulajdonosai kérdezem. (Jászberényi, Boros, & Miskolczi, 2022)

Alternatív turizmus Romániában

Romániában, különösen Hargita megye területén az alternatív turizmus számos formában elérhető, amelyek lehetőséget kínálnak a természet és a kultúra mélyebb megismerésére. Az alternatív turizmus formái közé tartozik a lovas turizmus, a kerékpározás, a vadászat, és a túrázás, amelyek mindegyike egyedi módon teszi lehetővé a régió gazdag természeti és kulturális örökségének felfedezését.

- **Kulturális turizmus**

A turizmusformák közül egyre inkább a kulturális turizmus nyer teret napjainkban. A kulturális turizmus meghatározása, még nem teljesen tisztázott, azaz annyira összetett, hogy még a szakemberek sem értenek teljesen egyet.

Az én véleményem szerint a következő meghatározások megállják a helyüket:

Elsősorban ifjúsági és nyugdíjas túrák, speciális érdeklődésű utak, kulturális és vallási témájú utazások, zenei és képzőművészeti túrák, kulturális témájú konferenciák, fesztiválok, szakmai utazások, falusi turizmus. (Lengyel, 2004)

Az egyre sokrétűbb turisztikai válfajok, ágazatok egyike. Legegyszerűbben azt mondhatnánk, a turizmusnak azon ágazata, amelyben a turista számára a legfőbb (döntő) indítékot a kulturális motiváció (...) szolgáltatja. (Horváth, 1999)

Kulturális turizmus körébe tartozik minden, ami nem tömegturizmus. Így tehát azon turista vesz részt a kulturális turizmusban, aki nem az otthoni igények reprodukálása végett utazik el egy otthonától távoli országba, vagy tájra, hanem a megfelelő motivációval felvértezve kívánja megismerni egy másik kultúra értékeit. (Trócsányi & Tóth, 2002)

A kulturális turizmus a különböző történelmi, művészeti és kulturális értékek felfedezésére összpontosító utazási forma. Ennek a turizmusi típusnak a fő célja a gazdag történelmi és kulturális örökség, valamint a tradicionális művészeti és kulturális kifejezőmódok megismerése és megértése.

A kulturális turizmus elősegíti a kulturális örökség megőrzését, támogatja a múzeumokat és más kulturális intézményeket, valamint hozzájárul a helyi közösségek gazdasági fejlődéséhez. Hargita megyében a kulturális turisztikai célpontként leginkább a múzeumokat és a történelmi műemlékeket említhetjük.

Történelmi építészet

Székelyföldön, Hargita megyében több vár, kastély megtalálható melyek különböző kulturális tevékenységnek, rendezvénynek adnak helyet például a székelyudvarhelyi Székelytámadt vár (Csonka vár), csíkszeredai Mikó vár, Korond közelében lévő Firtos vár, gyergyószárhegyi Lázár kastély.

Az építkezési emlékek közé sorolhatók az emlékművek Szejkefürdőn az Orbán Balázs síremléke, Farkaslakán Tamási Áron síremléke, szülőháza.

Szintén a székely építkezés emlékeinek a részét képezik a templomok, erődtemplomok, némelyükben híres félfreskók találhatóak (Bögöz), míg másokban kazettás mennyezet kápráztatja az oda látogató turistákat. A templomok közül említésre érdemes a székelyderzsi unitárius templom, ami az UNESCO világörökség listáján is megtalálható. A megyében 23 katolikus kápolna, 88 katolikus templom, 39 unitárius templom, 70 református templom és imaház, 23 ortodox templom és kolostor, két görög templom és egy örmény-katolikus templom. (Vofkori, 2007)

Népművészeti értékek

5. ÁBRA: FARAGOTT SZÉKELYKAPU

FORRÁS: [HTTPS://BAGYINSZKI.EU/ARCHIVES/531](https://bagyinszki.eu/archives/531)

elhunyt élettörténetét. Az emlékkopjafák motívumai más jelentéssel bírnak (kopjafatemető Nyergestető). A festett, faragott bútorok is csodálkozásra bírják a turistákat (Vargyas), valamint a korondi fazekas termékek egyszerűen elkápráztatják a Székelyföldre látogatókat. Aki Székelyföldön járt bizonyosan vitt magával haza korondi kerámiát. A korondi fazekas termékek alapanyagát a környéken fellelhető agyagbányákból termelik. A korondi edények jellegzetes edénye a bokály (6. ábra), emellett a kék és a színes edényeket készítenek. Korondot falumúzeumként is nevezik, hiszen a kerámiatermékek és a fafaragás által vált híressé. (internet1)

Székelyföld népművészete igencsak sokrétű, nagy vonzóerőként van jelen az itteni turizmusban.

A székelyek hagyományos módon értenek a famunkához, ácsmunkához, házépítéshez. A turisták szemügyre vehetik az itteni emberek szakértelmét már a székelykapukat megfigyelve (5. ábra), melyekre rövid verses hívogatókat faragtak bele például: Szíves vendéglátó e kapunak gazdája, ki a fáradt utast tárt karokkal várja vagy Béke a bejövőknek áldás a kimenőknek. Nemcsak a kapuk, hanem a református temető kopjafái is faragottak, melyeken jelek segítségével elmesélik az

6. ÁBRA: KORONDI CSERÉPEDÉNY- BOKÁLY

FORRÁS:

[HTTPS://GALERIASAVARIA.HU/TERMEKEK/RESZLETEK/KERAMIA/3960690/1G183-KORONDI-KERAMIA-BOKALY-CSOMAG-5-DARAB/](https://galeriasavaria.hu/termekek/reszletek/keramia/3960690/1G183-KORONDI-KERAMIA-BOKALY-CSOMAG-5-DARAB/)

- **Vallásturizmus**

A vallásturizmus a kulturális turizmus részeként említhetjük, ugyanis a vallási helyek látogatásán kívül más programokkal kell kiegészíteni, azért, hogy a Székelyföldön töltött idő minél színesebb legyen.

A **Via Mariae**, egy jelentős vallási turisztikai útvonal, a közép-európai népek Szűz Mária iránti tiszteletén alapul, amely nem csak a vallásos zarándokokat szólítja meg, hanem azokat is, akik turisztikai, spirituális vagy önismereti céllal teszik meg az utat. Az út nemzeteket, vallásokat és embereket köt össze, így elősegítve a kelet és nyugat közötti összeköttetést, "megbékélés útjává" válik, amely jövőbeli európai kulturális útvonallá is fejlődhet.

Ez a zarándokút kereszt alakot vesz fel Közép-Európa térképén, hálózatot alkotva Ausztria, Magyarország, Románia, Szlovákia, Lengyelország, Horvátország és Bosznia területén, ami hasonlóságot mutat az El Camino híres zarándokútjával.

A Via Mariae zarándokút kiemelkedő gazdasági, turisztikai, kulturális és társadalmi lehetőségeket kínál Erdély számára.

Hargita megye és a Székelyföld fontos csomópontja ennek a zarándokútnak, hiszen lehetővé teszi a zarándokok és turisták összegyűjtését számos irányból, gyalogosan, kerékpárral vagy lóháton érkezve. (internet1)

Csíksomlyó, kiemelkedő jelentőségű zarándokhely a székelyek és a római katolikus hívők számára, Csíkszeredától 3 kilométerre található északkeletre. A helyszín, ahol az első ferences templomot Hunyadi János marosszentannai győzelmének emlékére építették, ma egy barokk stílusban felépült templom áll, melynek belső berendezése 72 éven át készült.

Székelyföld leghíresebb búcsújáró helyeként a Csíksomlyói Pünkösdi Búcsút tartják számon, ahová évente több százezer ember látogat el. A régió egy hatalmas szabadtéri múzeumként tekinthető, ahol a falvakban megőrzött hagyományok és viseletek vonzzák a turistákat, különösen azokat, akik tisztelik, őrzik és ápolják a népi hagyományokat. A helyi kultúra, mint például a hagyományos kapuk díszítése, a helyiek tehetségét és kreativitását tükrözi.

Csíksomlyó népszerűsítése helyi és nemzetközi szinten is hozzájárulhat a régió gazdasági fellendüléséhez, kiemelve annak turisztikai potenciálját és kulturális gazdagságát. (internet1)

- **Egészségturizmus**

A Hargita megyei ásványvizek rendkívüli minősége és bősége már a 19. században megalapozta a térség hírnevét egy kiemelkedő balneoterápiás és klimatikus kezelési központként. Ezek a természeti kincsek három fő célra szolgálnak: kereskedelmi hasznosításra, mint amilyen a tusnádi és borszéki ásványvizek palackozása, terápiás alkalmazásra, azaz borvizes kezelések és ásványi anyagok gyógyító célú kinyerése, valamint rekreációs célokra, kínálva ezzel egy sokrétű felhasználási kínálatot.

A gyógyfürdő turizmus központjai, mint Tusnádfürdő, Borszék, Hargitafürdő és Homoródfürdő, az idő során üdülőtelepekkel bővültek, amelyek ma már a régió jelentős turisztikai vonzerői. Különösen Tusnádfürdő emelkedik ki, mint az ország egyik elsődleges gyógyfürdője, ahol a terápiás kezelések széles skálája áll rendelkezésre, beleértve az emésztőrendszeri, légzőszervi, szív- és érrendszeri és idegrendszeri panaszok kezelését. Parajd, bár kevésbé ismert, mint gyógyfürdő, az elmúlt években növekvő látogatói számot könyvelhet el.

Gyógyhatású terápiás gázok is fellelhetőek megyénkben. A gyógyhatású terápiás gázok természetes kibocsátási helyei közé tartoznak a szén-dioxidot kibocsátó vulkanikus területek, mint például Tusnádfürdő, Borszék. Emellett Európában egyedülálló hidrogén-szulfid kiáramlást is található Csíkszentimrén.

A Hargita megyei gyógyfürdő turizmus fejlesztési potenciáljának egyik kulcsirányzata a városi lakosság körében népszerű rövid szünetek piacának megcélzása. A nagyvárosi területeken élő, például Kolozsvár, Brassó és Jászvásár lakosai gyakran vállalkoznak hétvégi utazásokra, hogy ellensúlyozzák a munkahelyi stresszet. Hargita megye földrajzi közelsége és attraktivitása különösen előnyös pozíciót biztosít ebben a szegmensben, különös tekintettel azokra, akik készek befektetni ezekbe a kikapcsolódási potenciálokba.

További fejlesztési lehetőséget jelent az állami alkalmazottak számára kínált üdülési utalványok kiaknázása. Amennyiben a régió képes vonzó csomagajánlatokat kínálni ebben a szegmensben, akár közép- vagy hosszú távra is, jelentős turistaáramlást generálhat, előnyt kovácsolva ezzel Románia más népszerű turisztikai célpontjaival, mint például a román tengerpart, szemben. Itt a közelség és az ár-érték arány jelentheti a versenyelőnyt.

A gyógyfürdő turizmus harmadik jelentős célközönségét a nyugdíjasok és az idősebb korosztály alkotja, akik bár számbeli létszámukban kevesebbek, jelentős költségvetéssel rendelkeznek az időskori turizmus iránt egyre növekvő érdeklődés köszönhetően. Ez a demográfiai csoport a gyógyfürdők szolgáltatásait keresi, amelyek nem csupán rekreációs lehetőségeket, hanem egészségmegőrző és rehabilitációs kezeléseket is kínálnak. (internet8)

- **Ifjúsági turizmus**

7. ÁBRA: EZER SZÉKELYLEÁNY TALÁLKOZÓ

FORRÁS: [HTTPS://HARGITATANC.RO/HU/ARTICLES/350/EZER-SZEKELY-LEANY-NAPJA](https://hargitatanc.ro/hu/articles/350/ezer-szekely-leany-napja)

skálája is bemutatásra kerül, valamint néptáncot tanulhatnak például az felsősófalvi tánc táborban. Ezen kívül megcsodálhatnák a Csíksomlyói nyeregben az Ezer Székelyleány napján összegyűlt népviseletbe öltözött fiatalokat (7. ábra).

Az ifjúsági turizmus minden említett turizmusformában jelen van. Ez a turizmusforma fontos kapocs lehet ismét a magyarországi és a székelygyerekek számára, hiszen tanulmányi kirándulásokon vehetnek részt, amelyeken megismerkedhetnek egymással, illetve a népi mesterségek széles

A Székelység: tájban élő közösség, mely hagyományos értékei fenntartásával, regionális versenyképességének együtt integrálódik a regionális és globális értékteremtésben. A természetközelség, a közösségi létformák és a gazdálkodás sokszínűsége biztosítja a szabadság és önállóság fenntarthatóságát.

- **Falusi turizmus**

A turizmus, különösen a falusi turizmus, fejlesztése összetett célkitűzéseket szolgál. Egyrészt az ágazati célok megvalósítására irányul, kiemelten figyelembe véve a turizmusgazdaság érdekeltjeinek elvárásait. Másrészt ennek a fejlődésnek a háttérében egy sokrétű feltételrendszer áll, ami nemcsak a területi fejlődést serkenti, de más gazdálkodási tevékenységek előmozdítását is lehetővé teszi. Emellett a turizmus fejlesztése aktívan hozzájárulhat a társadalmi-kulturális és környezetvédelmi érdekek előmozdításához is. (Horváth A. , 2008)

A lenyűgöző tájképek, érintetlen erdőségek, gazdag biodiverzitás és a természeti örökség gyakorta alkotják azokat a fő indítékokat, amelyek miatt a turisták egy adott turisztikai célpontot felkeresnek. A fenntartható turizmus kulcsszerepet tölthet be nem csupán a biodiverzitás védelmében, hanem a szárazföldi ökoszisztémák megóvásában is, köszönhetően azon törekvéseknek, amelyek a hulladékcsökkentésre, a fogyasztás mérséklésére, az őshonos növény- és állatvilág megőrzésére, valamint a környezettudatosság növelésére irányulnak.

A falusi turizmus természeti szépsége, annak vonzása a településeken belüli, illetve a településeken környékén található természeti és kulturális értékek vonzásán alapszik, ahol a turista betekintést nyer az adott közösség mindennapjaiba, ünnepeibe, kultúrájába, hagyományaiba, életviteli formáiba. Általában a szabadidőstevékenységek hiányosságai miatt a falusi vendéglátóegységek tulajdonosainak a bevételi forrásának nagy részét az elszállásolás jelenti, mely ritkán kiegészül étkeztetésből származó jövedelemmel.

A turizmus hozzájárulhat a mezőgazdasági termelékenység fokozásához azzal, hogy előmozdítja a turisztikai célpontokban termelt helyi termékek előállítását, felhasználását és piacra vitelét, valamint ezek teljes körű integrálását a turisztikai értékláncba.

- **Agroturizmus**

Egy gyorsan növekvő turisztikai ágazat, kiegészítheti a hagyományos mezőgazdasági tevékenységeket. Ezáltal a helyi közösségek jövedelme növekedhet, ami egy ellenállóbb mezőgazdasági struktúrához vezethet, miközben emeli a turisztikai élmények minőségét és értékét. (Gonda, 2022)

- **Lovas turizmus:**

A lovas turizmus Hargita megyében is igazi újdonságnak számít a úgy a belföldi mint a külföldi turisták számára, ahol a hagyományos és a modern lovastúrák egyaránt elérhetőek. Az erdélyi lovastúrák lehetőséget nyújtanak arra, hogy a résztvevők a Kárpátok lenyűgöző tájain keresztül barangoljanak, élvezve a természet szépségét és a helyi vendégszeretetet. Egy túra során a résztvevők érintetlen csapásokon és vadak látogatta tisztásokon keresztül lovagolhatnak, szekerezhetnek, miközben helyi ételkülönlegességeket kóstolhatnak és a helyi kultúrával ismerkedhetnek. (internet1)

- **Kerékpár turizmus:**

A kerékpározás szintén népszerű tevékenység, amely lehetőséget biztosít a látogatóknak, hogy aktív módon fedezzék fel a régió természeti szépségeit és kulturális nevezetességeit. Erdély különböző részein szervezett kerékpártúrák vezetnek el a látogatókat a lenyűgöző tájakon és történelmi helyszíneken át. (internet1)

- **A vadászati turizmus**

A vadászati turizmus egy speciális alternatíva, amely a vadgazdálkodás hagyományait és a természet tiszteletét hangsúlyozza. Hargita megye gazdag vadállománya vonzó lehetőséget kínál a vadak természetes élőhelyeiken való felfedezésére vadak iránti érdeklődők számára, illetve vadászok számára egyes fajok vadászatát az érvényes törvények értelmében.

- **Túrázás**

A Hargita hegység tökéletes helyszínt biztosít a túrázásra, ahol a látogatók felfedezhetik a régió természeti csodáit és élvezhetik a friss levegőt. Többnapos túrák során a résztvevők a helyi közösségekkel is találkozhatnak, megismerve életmódjukat és hagyományait. Ezek a

tevékenységek nemcsak, hogy lehetővé teszik a látogatók számára, hogy közelebbről megismerjék Hargita megye természeti és kulturális kincseit, hanem hozzájárulnak a helyi közösségek fenntartható fejlődéséhez is. Az alternatív turizmus így nem csak a kalandvágyó utazóknak kínál felejthetetlen élményeket, hanem elősegíti a régió gazdasági és társadalmi fejlődését is. (internet1)

- **Via Tansilvanica**

Egy lenyűgöző turisztikai és zarándokútvonal Romániában, amely Putnától, a Bukovinai Havasoktól indul, áthaladva Erdély szívében, többek között Hargita megyén keresztül, egészen a Dunáig, Drobeta Turnu-Severinig. Ez az útvonal mintegy 1200 kilométer hosszan szeli át a különböző tájakat, bemutatva a régió gazdag kulturális, történelmi és természeti értékeit. Hargita megyében, Székelyderzsen ér véget egy szakasza, ahol a helyi közösség vendégszeretete és a kulturális örökség, mint például a vártemplom, külön figyelmet érdemel. Az útvonal nem csak egyedülálló kirándulási lehetőséget kínál, hanem összeköti azokat az etnikai és kulturális közösségeket is, amelyek évszázadok óta együtt élnek ezen a területen, elősegítve a régió turisztikai fejlődését és a kulturális értékek megőrzését. Az útvonal bejárható gyalog, kerékpárral vagy lóháton, így mindenki számára kínálva felejthetetlen élményeket és felfedezéseket. (internet9)

- **Téli turizmus**

A *Madarasi Hargita*, nemcsak Székelyföld, hanem Erdély egyik legnépszerűbb síközpontja is, különleges élményeket kínál téli turizmus Hargita megyében. A Hargita-hegység, amely a Keleti-Kárpátok vulkáni hegysége, 1801 méteres csúcsával büszkélkedik, és a téli szezonban is vonzza a látogatókat, akik a síelés mellett a téli táj szépségében is gyönyörködhetnek. A Madarasi Hargita kínálata magában foglalja a 4,8 km hosszú sípályákat, amelyek 1480-1680 méteres magasságban helyezkednek el, és december közepétől április elejéig hóbiztosak. A síterület fejlesztései, mint a Snowstar hóágyúk beszerzése és a hótaposógépek használata,

biztosítják a megfelelő hóminőséget még kedvezőtlen időjárási körülmények között is. A sípályák mellett a területen éjjel-nappali hegyimentő-szolgálat is működik, biztosítva a látogatók biztonságát.

A téli Madarasi Hargita nem csak a sportolni vágyókat csábítja, hanem azokat is, akik a természet csendjében szeretnének elmerülni. A hegy csúcsáról tiszta időben nem csak a szomszédos Bucsecs vagy a Királykő-hegység, hanem még a Fogarasi-havasok is megcsodálhatók, így kiváló fotózási lehetőségeket kínálva.

A térségben található szálláshelyek széles választéka, mint például a vendégházak és panziók, kényelmes elhelyezést kínálnak a téli időszakban érkező vendégek számára. A téli turizmus így nemcsak a síelésre, hanem a pihenésre és a kikapcsolódásra is lehetőséget biztosít, miközben a látogatók megismerkedhetnek a helyi kultúrával és hagyományokkal. (internet10)

A Madarasi Hargitán kívül a következő sípályákon várják a téli sportokat kedvelőket: székelyvársági Sípálya, Székelyföld első ülőliftes sípályájája, a Havas Bucsin sípálya, amely Gyergyószentmiklóstól 30 km-re helyezkedik el, a Veresvirág sípálya: Gyergyócsomafalva határában, a Csipike, Kossuth és Miklós sípályák: Hargita fürdőn, Homoródon a Lobogó Resort, Kissomlyó sípálya Csíkszeredában, a Skigyimes, amely sípályákkal és bobbpályával is rendelkezik Gyimesfelsőlokon.

Fontosnak tartom, hogy a nagyszüleinktől, szüleinktől kapott értékeket továbbadjuk a következő generációnak. Legyen szó gasztronómiáról, hagyományőrzésről, földművelésről, állattartásról gyógyfüvek használatáról, az a fontos, hogy ezek az információk megmaradjanak, tudatosuljanak az ide látogató turisták, nem utolsó sorban az utókor számára.

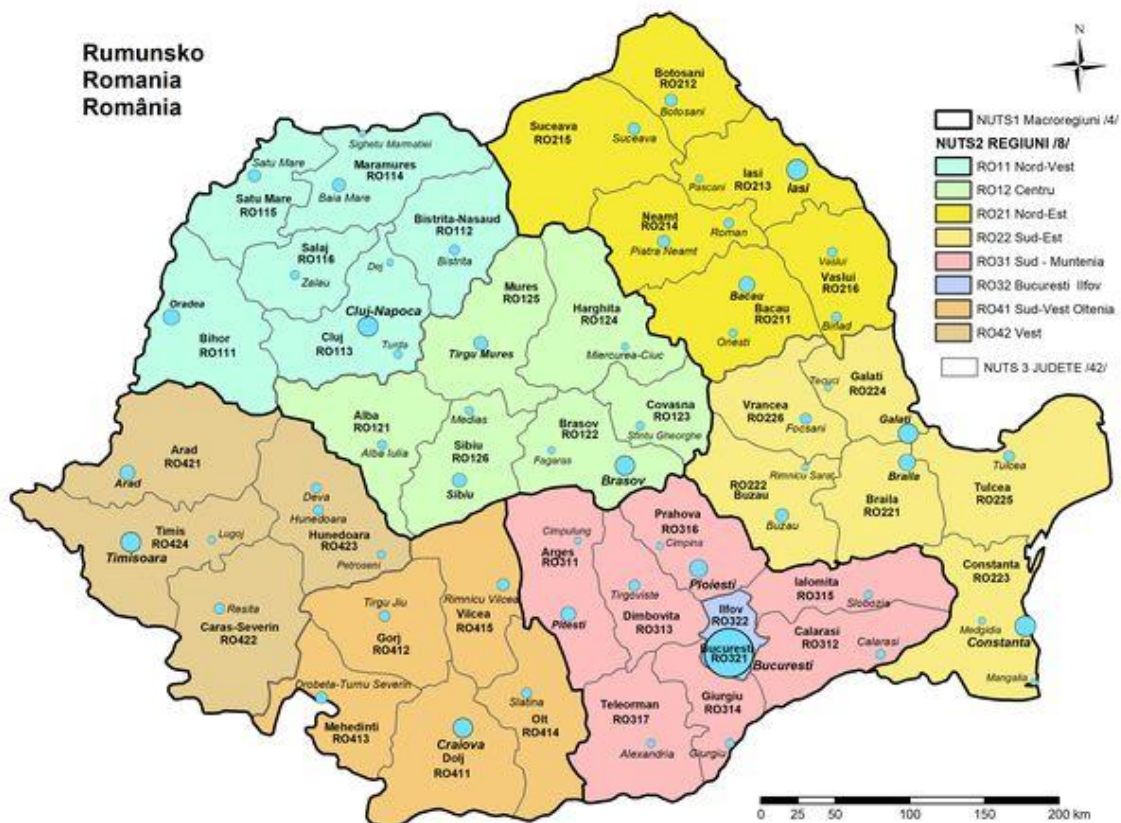
Térségünkben a közösség tagjainak fontos, hogy együtt működtessék a természeti erőforrásaikat, egymást segítve éljenek, irányt mutassanak hasonló gondolkodású embereknek, ugyanis a környék a népművészetek, hagyományok és szokások egy kiapadhatatlan kincsesbányája, ahol hűen őrzött hagyományok és népviseletek vonzóak a turisták számára. (Internet11, dátum nélk.; Internet12, dátum nélk.; Internet13, dátum nélk.; Internet14, dátum nélk.; Internet15, dátum nélk.)

4 Vizsgálati eredmények

4.1 A szekunder adatok mintájának elemzése

A szekunder kutatásomban a Románia Központi Régiójának az Országos Statisztikai Intézet által kibocsájtott statisztikai adatait felhasználva. Rangsoroltam az alrégióikat, azaz a megyéket pontszám módszer alkalmazásával. A 8. ábra által szemléltetem Románia Nuts 2-es Régióinak felosztását.

8. ÁBRA: ROMÁNIA NUTS 2 RÉGIÓI

FORRÁS: [HTTPS://WWW.CZSO.CZ/CSU/CZSO/ROMANIA-NUTS](https://www.czso.cz/csu/czso/romania-nuts)

A központi régió bemutatása, a régió gazdasági mutatói a turizmusban:

A Központi Régió Románia középső részén, a Kárpátok nagy kanyarulatán belül, a Maros és az Olt folyók felső és középső folyásánál fekszik, amelyet a keleti hosszúság 25. és az északi szélesség 46. szélességi fok keresztez. A Központi Régió területe 34.100 km², ami Románia területének 14,3%-át teszi ki. Földrajzi helyzetéből adódóan a másik 7 fejlesztési régióból 6-tal

van összeköttetésben, a központi terület és a határátkelők közötti távolságok megközelítőleg azonosak. A Közép-romániai fejlesztési régió öt megyéből áll: Brassó, Fehér, Hargita, Kovászna és Maros. A régió gazdag történelmi és kulturális hagyományokkal rendelkezik, és számos nevezetességet tartogat a látogatóknak. A Központi Régiót településhálózata 57 városból (ebből 20 municípium), 357 községből és 1788 faluból áll.

A Központi Régió komplex fejlesztési helyzetét megvizsgáltam a működő szálláskapacitás; vendégéjszakák; havi nettó átlagkereset-szállodák, éttermek; üzleti forgalom - szállodák, éttermek; havi nettó átlagkereset; lakosság szám alapján.

A vizsgált időszaknak a 2015 és 2018-as évek adatait választottam, melyeket a Román Statisztikai Hivatal regionális felméréseiből kerestem ki. Az összehasonlítás szempontjából a választott évszám azért 2018, ugyanis a Statisztikai Hivatal Szeben megyére vonatkozó statisztikái nincsenek frissítve, ezt az évet követően. A kiválasztott mutatókkal fel szeretném mérni Hargita megye és a környező megyék turisztikai teljesítményét. Hargita megye (NUTS3) része a Központi Régióknak (NUTS2), Brassó megye, Szeben megye, Maros megye, Kovászna megye és Fehér megye mellett.

A vendégéjszakák fogalma a turizmusban és a vendéglátásban használt mérőszám, amely azt mutatja, hogy a vendégek hány éjszakát töltöttek el egy adott szálláshelyen. Ez a mérőszám fontos mutatója a turisztikai tevékenység intenzitásának és a szálláshelyek kihasználtságának. A vendégéjszakák számítása lehetővé teszi a turisztikai ágazat teljesítményének értékelését, és segít a turizmussal kapcsolatos tervezési, marketingstratégiai döntések meghozatalában. Az Eurostat, az Európai Unió statisztikai hivatala, a következőképpen határozza meg a vendégéjszakákat: A vendégéjszakák azon éjszakák száma, amelyeket a vendégek töltenek el a szálláshelyen, vagy más szóval, a becsekkolás napjától a kicsekkolás napjáig eltelt éjszakák száma. Ez a meghatározás azt jelenti, hogy ha egy vendég három éjszakát tölt egy hotelben, az három vendégéjszakának számít. A vendégéjszakák száma tehát közvetlenül arányos a vendégek számával és az általuk eltöltött éjszakák hosszával, így kritikus adatot szolgáltat a turizmus volumenének és gazdasági hatásának mérésére. (internet6) (internet 7.)

A következő 3. táblázatban fellelhetők az összehasonlítás alapjául szolgáló 2015-ös év gazdasági mutatói.

3. TÁBLÁZAT: KIVÁLASZTOTT MUTATÓK A 2015-ÖS ÉVRE

2015

NUTS3 Régiók	Működő szállás-kapacitás hely / nap	Vendégj-szakák - darab	Havi nettó átlagkereset-szállodák, éttermek – lej	Üzleti forgalom - szállodák, éttermek - millió lej	Havi nettó átlagkereset - lej	Lakosság szám - júlis 1
Brassó megye	9514304	2060959	1059	814	1783	631311
Fehér megye	1304120	312762	876	180	1588	381929
Hargita megye	2102799	417129	895	188	1375	334167
Kovászna megye	1369566	481600	984	121	1400	229164
Maros megye	2999259	1028643	991	378	1630	596949
Szeben Megye	2421732	740946	1333	393	1822	464237
<i>min</i>	1304120	312762	876	121	1375	229164
<i>max</i>	9514304	2060959	1333	814	1822	596949
<i>h=(max-min)/5</i>	1642036,8	349639,4	91,4	138,6	89,4	73557
<i>felsőhatár1</i>	2946156,8	662401,4	967,4	259,6	1464,4	302721,0
<i>felsőhatár2</i>	4588193,6	1012040,8	1058,8	398,2	1553,8	376278,0
<i>felsőhatár3</i>	6230230,4	1361680,2	1150,2	536,8	1643,2	449835,0
<i>felsőhatár4</i>	7872267,2	1711319,6	1241,6	675,4	1732,6	523392,0

FORRÁS: ALBA.INSSE.RO ADATAIT FELHASZNÁLVA, SAJÁT SZERKESZTÉS

A 3.táblázat adatai alapján megállapítható, hogy mind a hat vizsgált megye esetében a szállodákban, éttermekben dolgozó személyek havi nettó átlagkeresete sokkal alacsonyabb, mint az ugyanazon a megyék havi nettó átlagbére. A fenti ábrán megfigyelhető ugyanakkor, hogy a lakosság számával arányos a működő szálláshelyek kapacitásának a száma, ez alól csupán Fehér megye kivétel.

A pontozási skála elkészítéséhez a kiválasztott adatokból kiszámítottam a 6 mutató minimum és maximum értékét, az intervallumokat. Ezt követően a felsőhatár értékeket határoztam meg, összesen négyet. Öt intervallumra osztottam a minimum és maximum közötti szakaszt, ezek alapján 1-5-ig kapott pont értéket minden mutató. A mutatók tekintetében a magasabb pontszám számít a legjobbnak, az én esetemben nem kellett fordított mutatót használnom. Az egyenes mutatók 1-es intervalluma a legrosszabbnak számít, az 5-ös pontszám pedig a legjobb. A ponthatárok alapján skálát készítettem az Excel táblázatban. A skálán lévő pont értékeket táblázatban helyeztem (4. táblázat).

4. TÁBLÁZAT: MEGYÉK RANGSOROLÁSA 2015- BEN

NUTS3 Régiók	Működő szállás-kapacitás-hely / nap	Vendég-éjszakák – darab	Havi nettó átlagkereset-szállodák, éttermek – lej	Üzleti forgalom-szállodák, éttermek - millió lej	Havi nettó átlagkereset - lej	Lakosság szám - július 1	Össz	Átlag
Brassó megye	5	5	3	5	5	5	28	4,7
Fehér megye	1	1	1	1	3	3	10	1,7
Hargita megye	1	1	1	1	1	2	7	1,2
Kovászna megye	1	1	2	1	1	1	7	1,2
Maros megye	2	3	2	2	3	5	17	2,8
Szeben Megye	1	2	5	2	5	4	19	3,2

FORRÁS: SAJÁT SZERKESZTÉS

A pontszám módszerrel kapott értékeket minden megye esetében összeadtam, majd átlagot számoltam. Az átlag megmutatta a megyék rangsorát 2015-ben a mutatószámok alapján. Ezen rangsor a következőképpen alakul:

- Brassó megye – 4,7-es átlag
- Szeben megye – 3,2-es átlag
- Maros megye – 2,8-as átlag
- Fehér megye – 1,7-es átlag
- Hargita megye és Kovászna megye – 1,2-es átlag

A 2015-ös év mutatóinak komplex mutatószámait össze fogom hasonlítani a 2018-as évben közölt statisztikai adatokból nyert komplex mutatószámokkal. A 2018-as év általam kiválasztott statisztikai adatait a 5. táblázat mutatom be.

5. TÁBLÁZAT: KIVÁLASZTOTT MUTATÓK A 2018-AS ÉVRE

NUTS3 Régiók	Működő szálláskapacitás-hely / nap	Vendég-éjszakák darab	Havi nettó átlagkereset-szállodák, éttermek - lej	Üzleti forgalom - szállodák, éttermek - millió lej	Havi nettó átlagkereset - lej	Lakosság szám - júlis 1
Brassó megye	10046470	2709102	1713	1239	2609	635117
Fehér megye	1575437	364474	1511	253	2375	376936
Hargita megye	2460629	496118	1303	259	2059	331947
Kovászna megye	1319705	544129	1593	179	2098	227061
Maros megye	3036391	1061998	1526	571	2059	593607
Szeben Megye	3220451	905336	1715	699	2626	467413
min	1319705	364474	1303	179	2059	227061
max	10046470	2709102	1715	1239	2626	635117
h=(max-min)/5	1745353	468925,6	82,4	212	113,4	81611,2
felsőhatár1	3065058	833399,6	1385,4	391	2172,4	308672,2
felsőhatár2	4810411	1302325,2	1467,8	603	2285,8	390283,4
felsőhatár3	6555764	1771250,8	1550,2	815	2399,2	471894,6
felsőhatár4	8301117	2240176,4	1632,6	1027	2512,6	553505,8

FORRÁS: ALBA.INSSE.RO ADATAIT FELHASZNÁLVA, SAJÁT SZERKESZTÉS

A 2018-as évben szintén a működő szálláskapacitás; vendégéjszakák; havi nettó átlagkereset-szállodák, éttermek; üzleti forgalom - szállodák, éttermek; havi nettó átlagkereset;

lakosság szám statisztikai adatait figyeltem. Habár a szállodákban és éttermekben dolgozók nettó bére majdnem minden megyében legalább 50%-kal nőtt (kivéve Szeben megyét), 2015-höz képest, de a statisztikai mutatókat megfigyelve elmondhatjuk, hogy a szállodákban, éttermekben dolgozók nettó átlagbére az általánosan számolt nettó keresethez képest a szintén alulmarad az adott megyékben 2018-ban is.

A szálláskapacitás adatait vizsgálva elmondható, hogy a 2015-ös évhez képest 2018-ra minden megye szálláskapacitásának a száma nőtt.

A kiemelt mutatókat a 2015-ös évhez hasonlóan a 2018-as évre is pontszám módszerrel kiszámítottam, összesítettem és átlagot számoltam minden megye mutatóira a következő 6.táblázatban. Ezeket a komplex mutatókat összehasonlítottam a 2015-ös év adataival és megvizsgálom a két év adatai közti változásokat.

A 2018-as adatokból kitűnik, hogy minden megyében nőtt a működő szálláskapacitás 2015-höz képest, egyedül Kovászna megyében csökkent. Érdekesége a két vizsgált évnek, hogy majdnem minden mutatószám növekedett 2018-ra, kivéve a lakosság száma, amely csökkent Hargita, Fehér, Kovászna, Maros megyékben 2015-höz képest, ezzel szemben Brassó és Fehér megyékben növekedés volt észlelhető.

6. TÁBLÁZAT: MEGYÉK RANGSOROLÁSA 2018- BEN

NUTS3 Régiók	Működő szállás- kapacitás- hely/ nap	Vendég- éjszakák- darab	Havi nettó átlagkereset -szállodák, éttermek - lej	Üzleti forgalom - szállodák, éttermek - millió lej	Havi nettó átlagkere- set - lej	Lakosság szám - júlis 1	Össz	Átlag
Brassó megye	5	5	5	5	5	5	30	5,0
Fehér megye	1	1	1	1	1	2	7	1,2
Hargita megye	1	1	1	1	1	2	7	1,2
Kovászna megye	1	1	4	1	1	1	9	1,5
Maros megye	1	2	3	2	1	5	14	2,3
Szeben Megye	2	2	5	3	5	3	20	3,3

FORRÁS: SAJÁT SZERKESZTÉS

A pontszám módszerrel meghatározott értékeket, a 2015-ös évhez hasonlóan összeadtam, majd átlagot számoltam (6.táblázat). Az átlag megmutatta a megyék rangsorát 2018-ban a működő szálláskapacitás; vendégéjszakák; havi nettó átlagkereset-szállodák, éttermek; üzleti forgalom - szállodák, éttermek; havi nettó átlagkereset; lakosság szám alapján.

A rangsor a következőképpen alakul:

Brassó megye – 5-ös átlag

Szeben megye – 3,3-as átlag

Maros megye – 2,3-as átlag

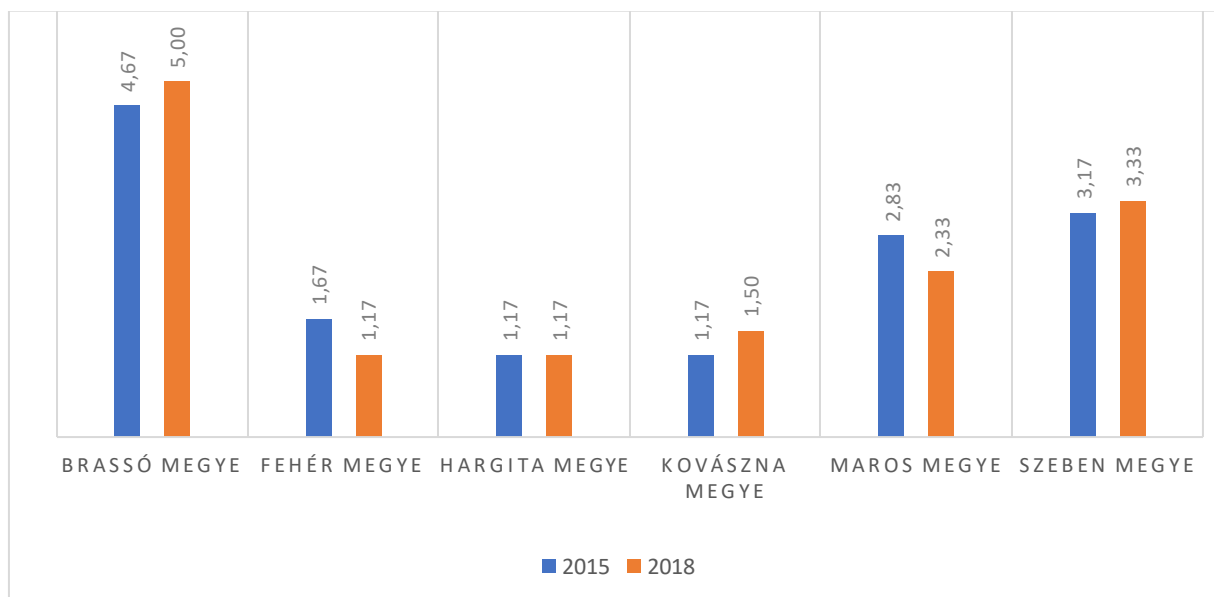
Kovászna megye – 1,5-ös átlag

Hargita megye és Fehér megye – 1,2-es átlag

A kapott rangsor megmutatja, hogy a Brassó megye túlmenően vezet minden téren a Központi régió megyéi között. Óriási szálláshely kapacitással rendelkezik, nagymértékű szálláshely kihasználtsággal, a szállodai ipari bérek is magasabbak, mint a többi megyében. A vendéglátó egységek forgalma is túlszárnyalja a régió tagjait. Lakosság számát tekintve is Brassó a vezető megye a térségben. A komplex mutatók vizsgálata következtében elmondható, hogy mindkét évben az első 3 helyen Brassó, Szeged és Maros megyék voltak, a negyedik, ötödik hely változott, azaz 2018-ra Kovászna megye megelőzte Fehér megyét. Hargita megye változatlanul a sereghajtó.

A komplex mutatók vizsgálata következtében elmondható, hogy mindkét évben az első 3 helyen Brassó, Szeged és Maros megyék voltak, a negyedik, ötödik hely változott, azaz 2018-ra Kovászna megye megelőzte Fehér megyét. Hargita megye változatlanul a sereghajtó, ezen megállapításokat a 9. ábra is rálátást nyújt.

9. ÁBRA: ÁTLAGOK VÁLTOZÁSA 2015 ÉS 2018-AS ÉVEKBEN

FORRÁS: SAJÁT SZERKESZTÉS

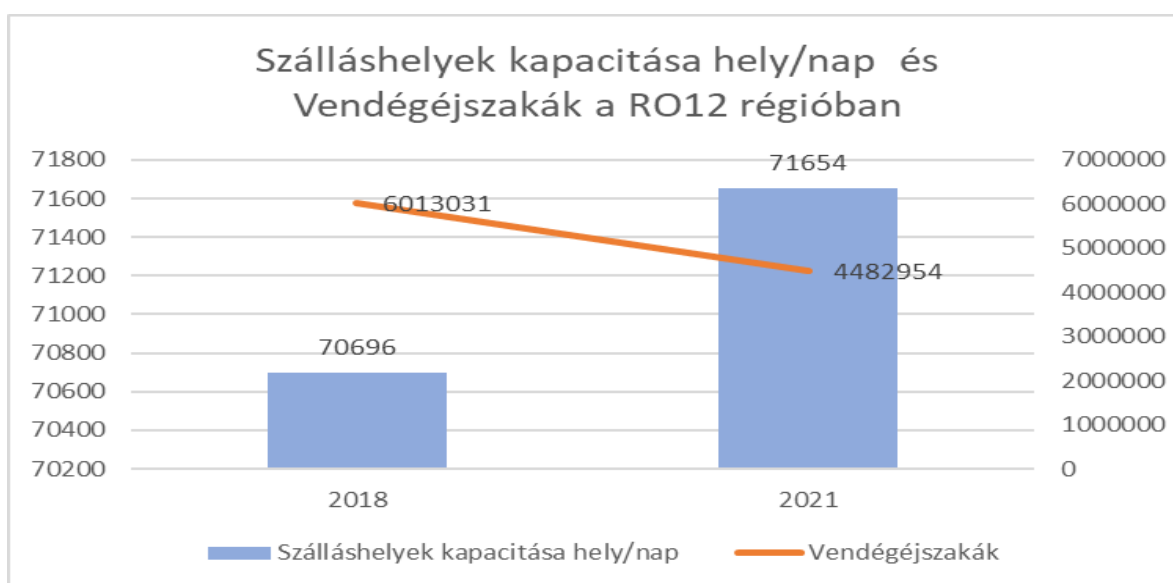
A következő 7.táblázat mutatói a Közép-romániai régió mérőszámait tartalmazza, amelyeket a Román Statisztikai Hivatal által közzétett adatokból használtam.

7. TÁBLÁZAT: SZÁLLÁSHELYEK KAPACITÁSA-VENDÉGÉJSZAKÁK 2018/2021-ES ÉVEKBEN

Közép-romániai fejlesztési régió: NUTS 2 térség-RO12		
Vizsgált év	Szálláshelyek kapacitása hely/nap	Vendégéjszakák
2018	70696	6013031
2021	71654	4482954

FORRÁS: AZ ALBA.INSSE.RO ADATAIT FELHASZNÁLVA, SAJÁT SZERKESZTÉS

10. ÁBRA: SZÁLLÁSHELYEK KAPACITÁSA- VENDÉGÉJSZAKÁKA NUTS 2-ES RÉGIÓBAN

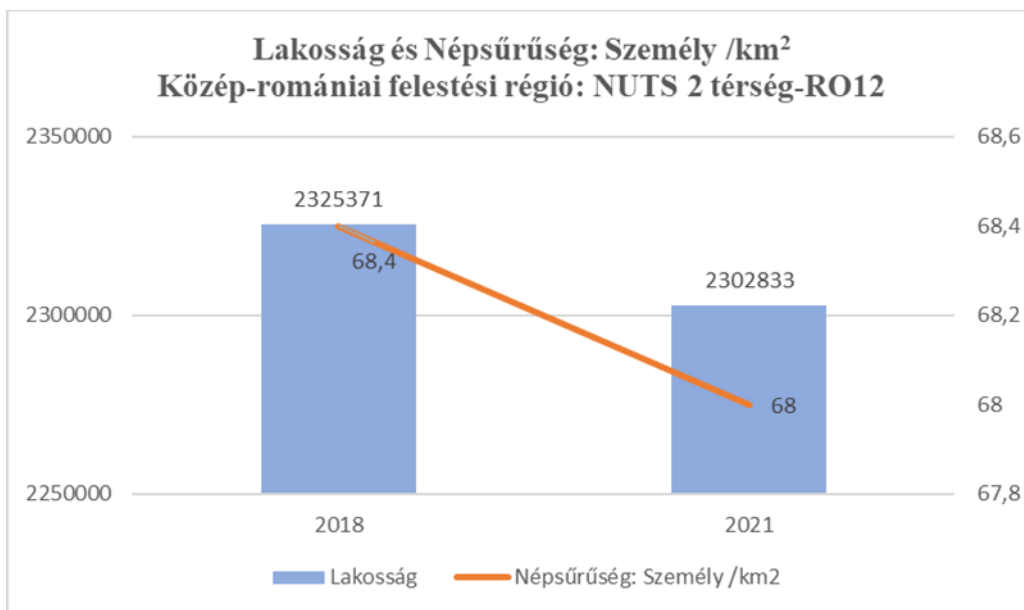
FORRÁS: AZ ALBA.INSSE.RO ADATAIT FELHASZNÁLVA, SAJÁT SZERKESZTÉS

A 10. ábra baltengelyén a szálláshelyek száma szerepel, míg a jobb tengelyen a vendégéjszakák száma van feltüntetve. Az adatok alapján megállapítható, hogy a központi régióban található szálláshelyek kapacitásának a száma 2018-hoz képest 2021-re növekedett a vendégéjszakák száma 2018-ban 6 millió volt, míg 2021-re ez 4,5 millióra csökkent a régióban. E csökkenés arányát tekintve arányos a régióra vonatkozó és az országos mutató. Ezeknek az éveknek a mutatóit azért választottam, hogy rámutassak a covid időszak előtti és utáni változásokra. A

számadatok rámutatnak, hogy a világjárvány negatív hatása rányomta bélyegét a turizmus-
vendéglátásra régió szinten is.

Románia népességének mutatója folyamatosan csökken, amit a Covid világjárvány negatív
hatásai is kedvezőtlenül befolyásolták a Romániai Központi Régió népsűrűségének és
lakosságának csökkenését, amely számszerűsítve a 11. ábrával szemléltettem, ahol a bal
tengelyen a lakosságszám található, a jobb tengelyen a népsűrűség van feltüntetve.

11. ÁBRA: LAKOSSÁG ÉS NÉPSŰRŰSÉG

FORRÁS: SAJÁT SZERKESZTÉS

4.2 Primer felmérés mintájának elemzése

A dolgozatom témája „**A turizmus-vendéglátás szerepe a Hargita megyei vidéki térségek fejlődésében**”. A turizmus egy nagyon komplex szociális, kulturális és gazdasági jelenség, melynek térségekre gyakorolt hatását nehéz teljes mértékben vizsgálni. A dolgozatomban szekunder adatokat vizsgáltam, rangsoroltam potszám módszer segítségével a Nuts 2-es régió megyéit komplex mutatószámokkal számolva. Primer kutatásomat a Hargita megyében működő, turizmus-vendéglátással foglalkozó vállalkozók körében végeztem, megvizsgáltam, hogy hogyan látják a turizmus-vendéglátás szerepét a Hargita megyei vidéki térségek fejlődésében a megyénkben a különböző típusú turisztikai tevékenységet folytató vállalkozások tulajdonosai. Kérdőívemet 64 vállalkozó töltötte ki. A következőkben ezen válaszok összesítését, grafikus ábrázolását mutatom be.

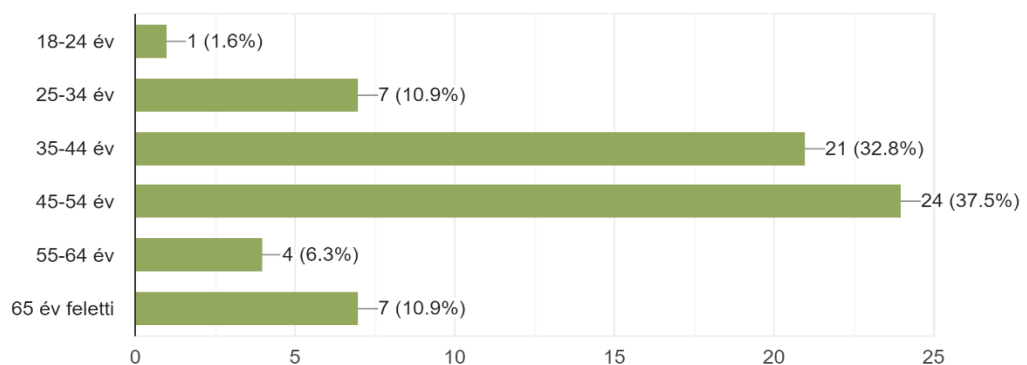
Életkor

A 12. ábrából mutatja, hogy a válaszadók legnagyobb csoportját életkor szerint a 45-54 évesek teszik ki (37,5%), akiket a 35-44 évesek követnek nemsokkal lemaradva (32,8%), a legfiatalabb korosztályból csupán egy vállalkozó képviselte a vállalkozókat.

12. ÁBRA: A MINTA KOROSZTÁLY SZERINTI ELOSZLÁSA

(2) Életkora

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Vállalkozás helyszíne

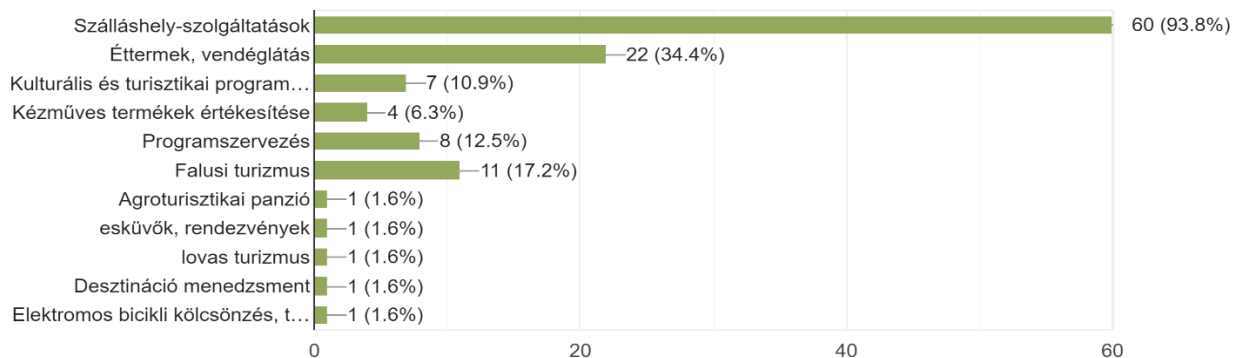
Hargita megye településein tevékenykedő vállalkozók közül a legtöbbet Csíkszeredából (9,4%), Borszékéről, Gyergyószentmiklósról, Parajdrol(7,8%), valamint Zetelakáról és Székelyudvarhelyről(6,3%) adtak választ kérdéseimre.

Turisztikai szolgáltatás

13. ÁBRA: TURISZTIKAI SZOLGÁLTATÁS

(5) Milyen típusú turisztikai szolgáltatást nyújt vállalkozása? Kérjük, jelölje be az alábbiak közül az Ön vállalkozására leginkább jellemzőt:

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Amint a 13, ábrán is látható a turisztikai szolgáltatások kapcsán a válaszadók legnagyobb része, 93,8% szállásadással, 34,4% vállal étkeztetést, 17,2% falusi turizmussal, 12,5% programszervezéssel, 10,9% kulturális és turisztikai programszervezéssel, 6,3% kézműves termékek értékesítésével foglalkoznak. Csupán 1-1 vállalkozó foglalkozik agroturizmussal, lovas turizmussal, desztináció menedzsmenttel, elektromos kerékpár kölcsönzéssel.

Tapasztalat

A kérdőívet kitöltők 48,4% tíz évnél régebben foglalkozik turisztikával, ami azt jelenti, hogy nagy tapasztalatuk van a turizmus-vendéglátás terén.

Alkalmazottak

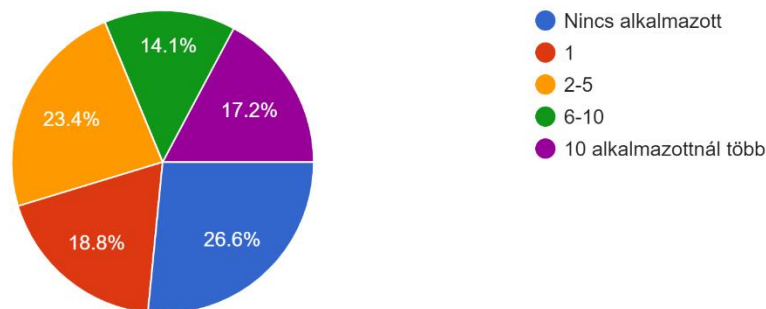
A megkérdezett vállalkozók 26,6% nem dolgozik alkalmazottal, mert nagy részüknek nincs rá szükségük (70,6%), vagy nem találnak megfelelő embert (29,4%). A munkáltatók (87,2%)

állandó alkalmazottal, 21,3% szezonális alkalmazottal és csupán 2,1% dolgozik beugrósokkal. A 14. ábrán látható, hogy a vállalkozók csak 31,3% dolgozik hat vagy annál több alkalmazottal.

14. ÁBRA: ALKALMAZOTTAK SZÁMA

(7) Hány alkalmazottal dolgozik?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Turizmus hatása a helyi gazdaság fejlődésére

Céljaim között szerepelt megvizsgálni, hogy milyen hatása van a turizmusnak a helyi közösségek életminőségére. A válaszadók turizmus hatását a helyi gazdaság fejlődésére szempontjából a közepes szintet jelölték a munkahelyek számának növekedése, jövedelemnövekedés, ingatlanárak, településkép javulása, népességcsökkenés megállítása, új munkahelyek megjelenése, valamint kulturális és természeti örökség megőrzése kapcsán. Szerintük nagy hatást gyakorol a turizmus a kereskedelmi forgalomra, turistaforgalom növekedésére, helyi termékek iránti kereslet növekedésére, valamint a kézműves áruk iránti kereslet növekedésére.

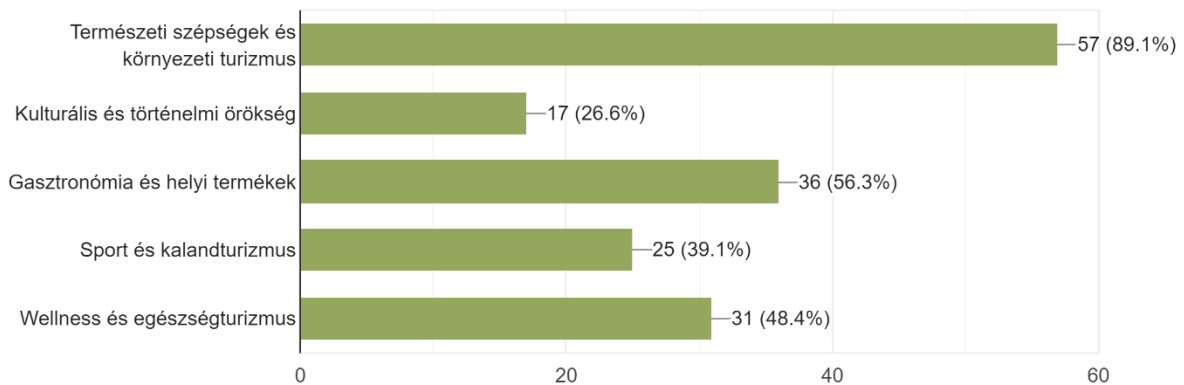
Hargita megye turizmus potenciálja

A legnagyobb potenciált a szolgáltatók a természeti szépségek és környezet turizmusban, gasztronómiai és helyi termékek értékesítésében, wellness és egészségturizmusban látja (15. ábra).

15. ÁBRA: HARGITA MEGYE TURIZMUS POTENCIÁLJA

(12) Melyik területen látja a legnagyobb potenciált a turizmusban Hargita megyében?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

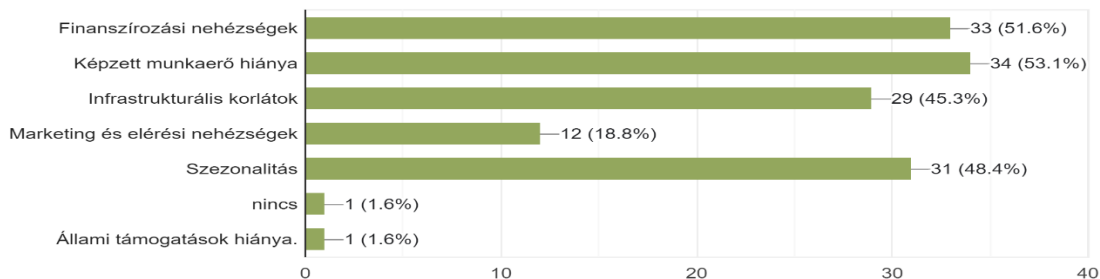
Kihívások

A 16. ábrán látható, hogy a legtöbb fejtörést a képzett munkaerőhiány, finanszírozási nehézségek, a szezonális, infrastrukturális korlátok jelentik Harghita megye turizmusában a kérdőívet kitöltők szerint.

16. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁS KIHÍVÁSAI

(13) Milyen kihívásokkal szembesül vállalkozása a turizmus területén?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

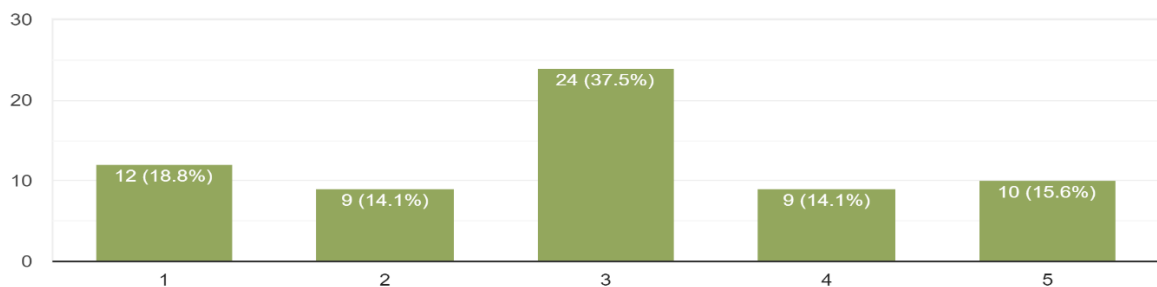
Önkormányzatok szerepe

A mintában szereplő válaszadók 18,8%-a egyáltalán nem, 14,1%-a kicsit, 37,5%-a közepesen, 14,1%-a fontosnak és 15,6%-a nagyon fontosnak tartja az önkormányzatok szerepét a térségünk turizmusában (17. ábra).

17. ÁBRA: ÖNKORMÁNYZATOK SZEREPE

(14) Hogyan értékeli a helyi önkormányzatok szerepét a turizmus fejlesztésében?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

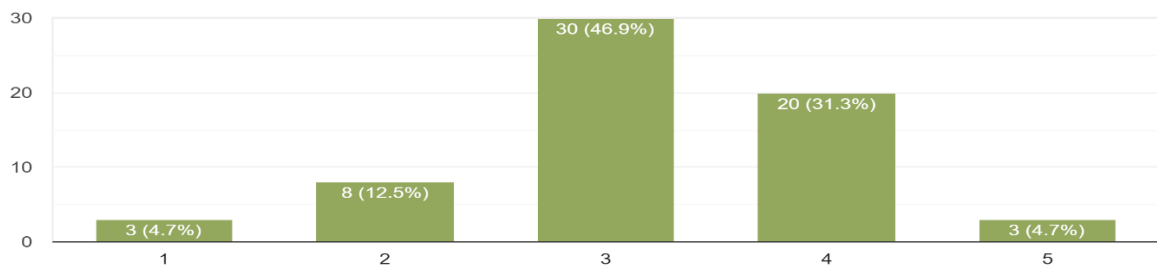
Jövedelem

A vállalkozók nagy része (78,2%), azaz 46,9% közepesen, illetve 31,3% elégedett a turizmus-vendéglátás által generált jövedelemmel, igaz van, egy személy a kitöltők közül, aki teljesen elégedetlen és egy olyan is aki teljes mértékben elégedett.

18. ÁBRA: TURIZMUS ÁLTAL GENERÁLT JÖVEDELEM

(15) Mennyire elégedett a turizmus által generált jövedelemmel a vállalkozás szempontjából?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

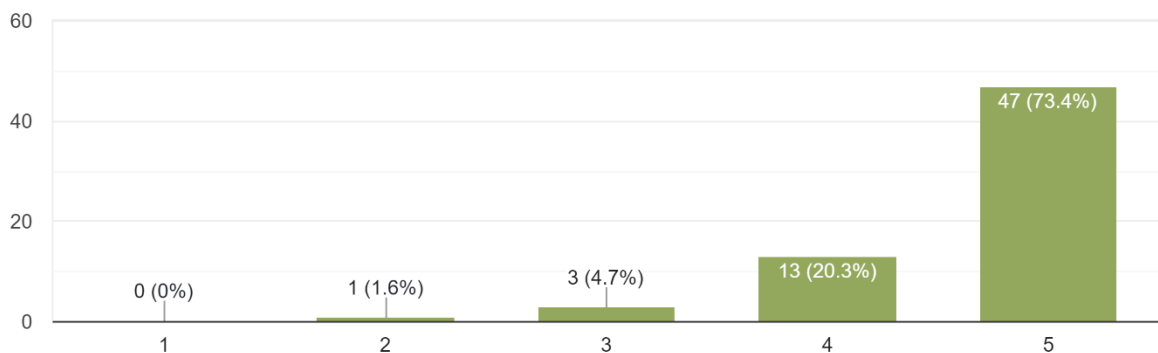
Fenntartható turizmus fejlesztése

Arra a kérdésre, hogy „Mennyire tartják fontosnak a fenntartható turizmus fejlesztését a régióban? a válaszadók mindegyike úgy válaszolt, hogy fontosnak tarja a fejlesztést, sőt a legnagyobb részük 64 emberből 47-en nagyon fontosnak vélik a fenntartható turizmus fejlesztését Hargita megyében.

19. ÁBRA: FENNTARTHATÓ TURIZMUS FEJLESZTÉSE

(16) Mennyire tartja fontosnak a fenntartható turizmus fejlesztését a régióban?

64 responses

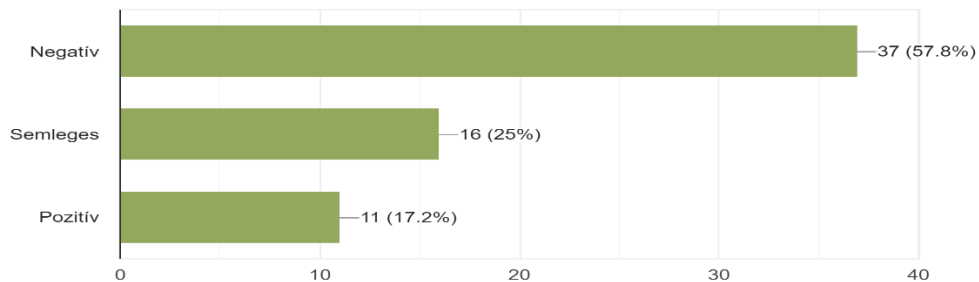
FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Covid-19 járvány hatásai

A célkitűzéseim közt szerepelt, hogy megtudjam, milyen véleményük van a vállalkozóknak a világjárvány befolyásáról vállalkozásuk szempontjából. A világjárvány hatásait vizsgálva megállapítható, hogy vannak olyan vállalkozók (17,2%), akik pozitívnak látják a Covid-19 hatását, a válaszadók negyede szerint semleges hatása volt a járványnak, de a kérdőívet kitöltők több mint fele szerint negatív hatással volt a turizmusra (20. ábra).

20. ÁBRA: COVID-19 HATÁSAI

(17) Hogyan értékeli a COVID-19 járvány hatását a turizmusra a régióban?
64 responses

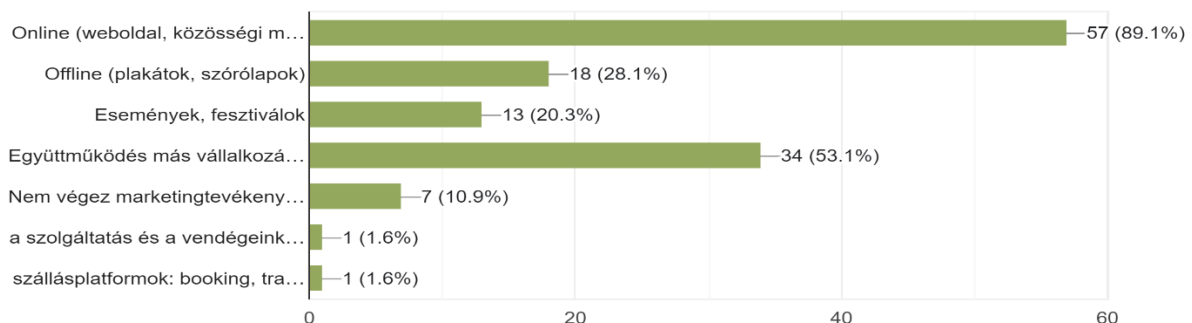
FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

A vállalkozás marketingtevékenysége

Arra a kérdésre, hogy „Milyen típusú marketingtevékenységet végez a vállalkozása?” a 21. ábrán szemlélteti, hogy a válaszadók legtöbbször (89,1%) főleg az online felületeken folytatott marketinget részesíti előnyben. A vállalkozók több mint fele a jó kapcsolatok híve a más vállalkozókkal, hiszen tudják, hogy előnyös mindannyiuknak az egymás promotálása, de természetesen vannak, akik plakátokat, szórólapokat (28,1%) használnak, fesztiválokra való részvételt tartják fontosnak. Van olyan vállalkozó, aki szerint a szolgáltatásuk és a vendégeik voltak az eddigi legnagyobb marketingjük és van, aki az utazási irodákat tartja megfelelőnek a promotálásra, de létezik olyan is aki egyáltalán nem végez marketing tevékenységet (10,9%).

21. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁSOK MARKETINGTEVÉKENYSÉGEI

(18) Milyen típusú marketingtevékenységeket végez a vállalkozása?
64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

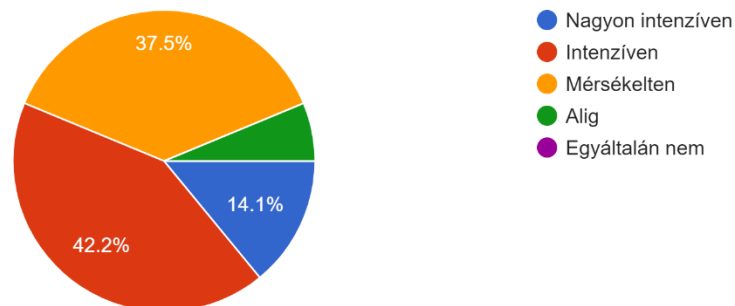
Digitális eszközök, platformok használata

Amint a 22. ábra rávilágít, a mintából nincs, aki egyáltalán nem használ semmilyen digitális eszközt, sem platformot. A többi vállalkozó 37,5%-a mérsékelten, 42,2%-a intenzíven és 14,1% nagyon intenzíven használja a digitális eszközöket, platformokat.

22. ÁBRA: DIGITÁLIS ESZKÖZÖK, PLATFORMOK HASZNÁLATA

(19) Milyen mértékben használja ki vállalkozása a digitális eszközöket és platformokat a vendégek elérésére?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

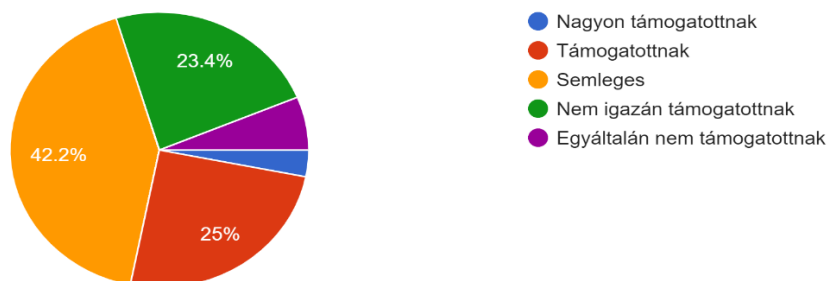
A vállalkozók helyi közösség általi támogatása

A helyi közösségek megnyilvánulása, támogatása a vállalkozók felé változó, hiszen a 64 válaszadóból 27 semlegesnek tartja, 15 nem igazán támogatottnak érzi, 16 támogatottnak véli, 4 egyáltalán, 2 pedig nagyon támogatottnak gondolja vállalkozását (23. ábra).

23. ÁBRA: A VÁLLALKOZÓK HELYI KÖZÖSSÉG ÁLTALI TÁMOGATÁSA

(20) Mennyire érzi támogatottnak a turisztikai vállalkozását a helyi közösség részéről?

64 responses

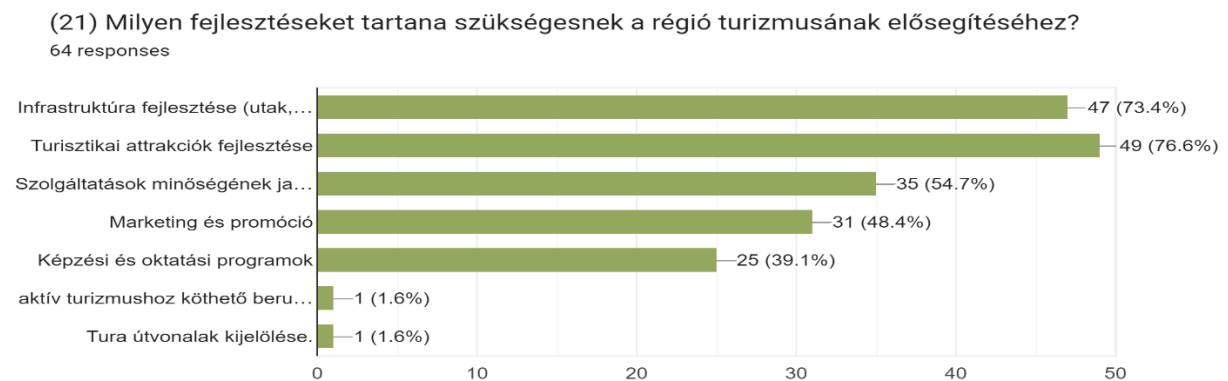

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Fejlesztések a régió turizmusa fejlődésének érdekében

A minta válaszaiból egyértelműen látszik, hogy a vállalkozók szükségesnek tartják a fejlesztéseket a Hargita megye turizmusának érdekében. A válaszadók a következő fejlesztéseket tartják leginkább fontosnak: turisztikai attrakciók fejlesztését, infrastrukturális fejlesztéseket, szolgáltatások minőségének a javítását, marketingek és promóciók fejlesztését, képzési- oktatási programok szervezését (24. ábra).

24. ÁBRA: FEJLESZTÉSEK A RÉGIÓ TURIZMUSA FEJLŐDÉSÉNEK ÉRDEKÉBEN

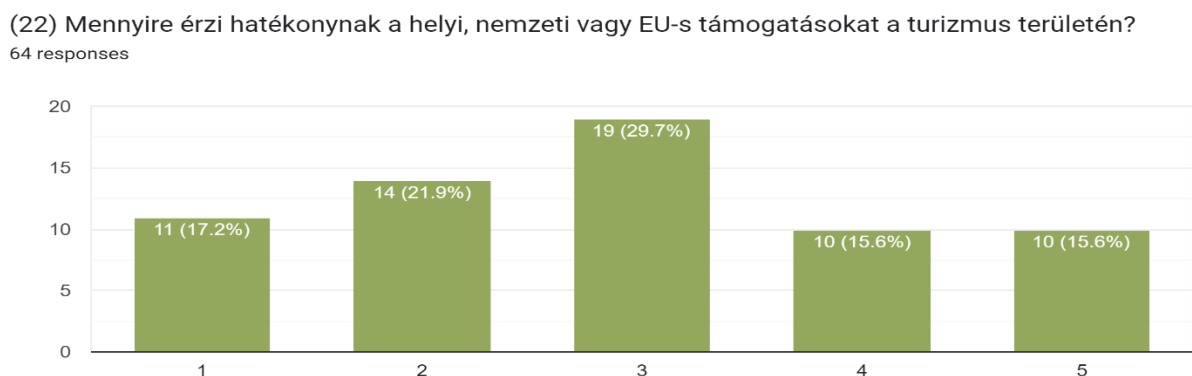

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Támogatások

Arra a kérdésemre, hogy mennyire érzi hatékonyak a támogatásokat a turizmus terén és erre a következőképpen válaszoltak: 31,2% elégedett, 29,7% közepesen elégedett, 21,9% kis mértékben és csupán 17,2% egyáltalán nem elégedett (25. ábra).

25. ÁBRA: TÁMOGATÁSOK HATÉKONYSÁGA

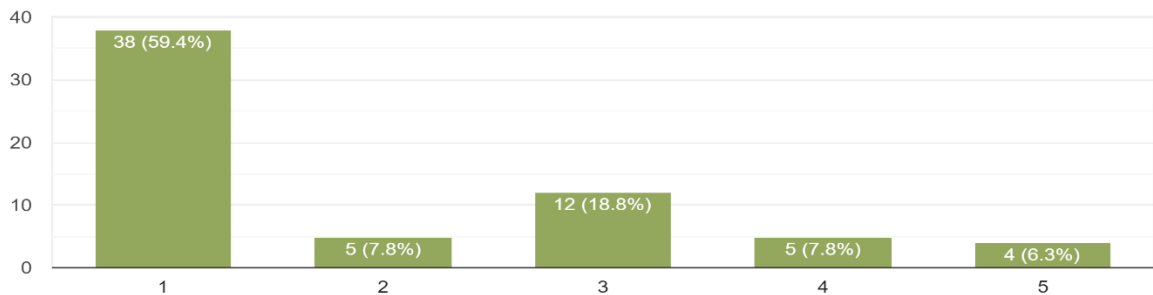
FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

A fenti válaszaikat érdekesnek találtam, hiszen a kérdőívem következő kérdése az volt, hogy milyen mértékben részesülnek vállalkozásaik a helyi, nemzeti vagy EU-s támogatásokból (26. ábra) azt felelte a válaszadók 59,4%-a, hogy egyáltalán nem, 7,8% kis mértékben, 18,8% közepesen, 7,8% nagy mértékben és 6,3% csupán, aki nagyon nagy mértékben részesül támogatásban.

26. ÁBRA: TÁMOGATÁSOK MÉRTÉKE

(23) Milyen mértékben részesül vállalkozása helyi, nemzeti vagy EU-s támogatásokról?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

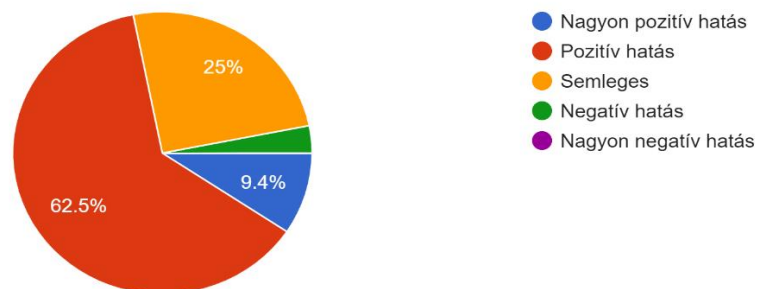
A megye fejlődése a turizmus- vendéglátás által

Célkitűzésem között szerepelt, hogy megvizsgáljam valóban fejleszt-e a megyét, a helyi közösségeket a turizmus, illetve, hogy milyen hatást gyakorol turizmus a helyi közösségek életminőségére. A vállalkozók közül 9,4% nagyon pozitívnek, 62,5% pozitívnek, 25% semlegesnek és csupán 3,1% tartja negatívnek a turizmus hatását.

27. ÁBRA: TURIZMUS HATÁSA A KÖZÖSSÉGEKRE

(24) Milyen hatást gyakorol a turizmus a helyi közösségek életminőségére?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

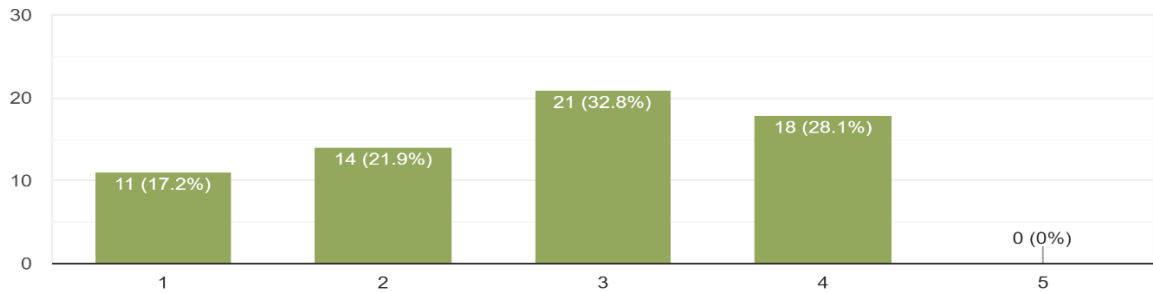
Nemzetközi turisták

Amint a 28. ábrán látható, hogy a vállalkozók 17,2%- a nagyon alacsony, 21,9% alacsony, 32,8% közepes, 28,1% magas az érdeklődés a Hargita megye turizmusa iránt, sőt egy vállalkozó sem ítélte nagyon magasnak a nemzetközi turisták érdeklődését.

28. ÁBRA: NEMZETKÖZI TURISTÁK ÉRDEKLŐDÉSE

(25) Hogyan értékeli a nemzetközi turisták érdeklődését a régió iránt?

64 responses

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

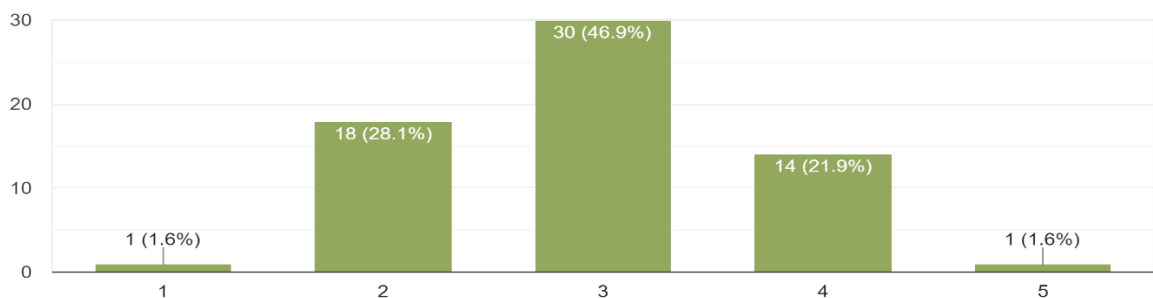
Hargita megye pozíciója

A válaszadók majdnem fele közepes erősségűnek ítéli Hargita megye pozícióját a Románia turisztikai térképén (29. ábra).

29. ÁBRA: HARGITA MEGYE POZÍCIÓJA

(26) Hogyan értékeli Hargita megye jelenlegi pozícióját Románia turisztikai térképén?

64 responses

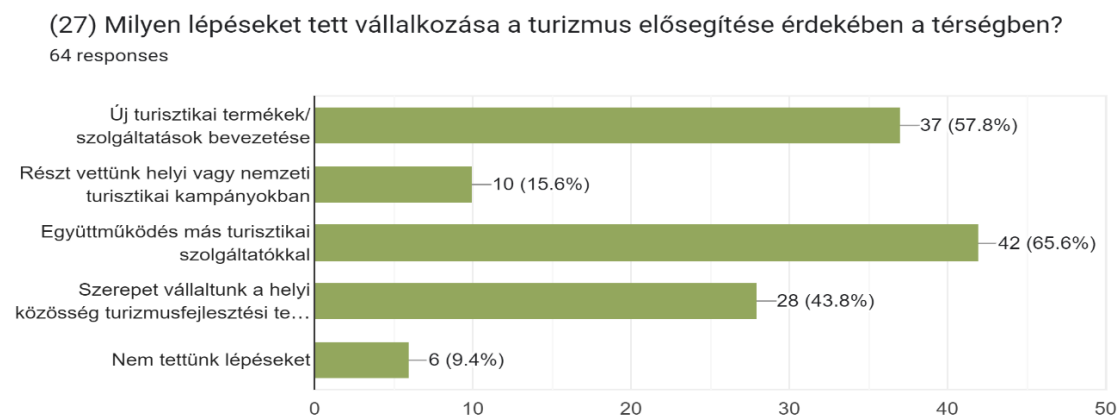

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

A vállalkozások lépései a turizmus elősegítéséért

A válaszok alapján elmondható, hogy a vállalkozók tettek lépéseket, a turizmus elősegítése érdekében, ugyanis együttműködtek más szolgáltatókkal (65,6%), új turisztikai termékeket, szolgáltatásokat hoztak létre (57,8%), szerepet vállaltak a helyi közösség turizmusfejlesztési tevékenységeiben (43,8%), valamint részt vettek a helyi, nemzetközi turisztikai kampányokban (15,6%) és csak a 9,4% nem tett konkrét lépéseket (30. ábra).

30. ÁBRA: TURIZMUS ELŐSEGÍTÉSÉRT TETT VÁLLALKOZÓI LÉPÉSEK

FORRÁS: SAJÁT VIZSGÁLAT

Javaslatok, intézkedések a turizmus elősegítése érdekében

A Hargita megyében a turizmus elősegítésére érdekében a vállalkozók a kérdőívem utolsó két kérdésére javaslatként, fontos intézkedésként számos kulcsfontosságú területet emeltek ki, amelyek összehangolt fejlesztése hozzájárulhat a régió turisztikai vonzerejének növeléséhez:

A fekete turizmussal, azaz az illegálisan működtetett vendéglátással foglalkozó emberek visszaszorítása és a nem hivatalos vendégházak ellenőrzése fontos, hiszen konkurenciaként nehezítik a legálisan működő egységek dolgát legelsősorban az alacsony áraikkal.

Infrastruktúra fejlesztése: Az utak, közlekedési hálózat, valamint a szállás- és vendéglátóhelyek fejlesztése elengedhetetlen a könnyebb elérhetőség és a jobb szolgáltatási színvonal biztosítása érdekében. Kiemelt figyelmet kell fordítani a kerékpárutak és a turisztikai látnivalókhoz vezető útvonalak javítására is.

Marketing és promóció: A digitális marketing mellett a nemzetközi és helyi reklámok, valamint a kapcsolatépítés külföldi irodákkal és turisztikai platformokkal szintén fontos, hogy Hargita megye jobban megismerhetővé és vonzóbbá váljon potenciális látogatók számára.

Természeti és kulturális örökség védelme és bemutatása: A helyi értékek, mint a természeti tájak, a székely kultúra és a gasztronómia népszerűsítése kulcsfontosságú. A helyi élelmiszerek és kézműves termékek bevonása a turisztikai kínálatba nemcsak a gazdaságot ösztönzi, hanem autentikus élményt is nyújt a turistáknak. Ezen értékek megőrzése és turisztikai célú hasznosítása növelheti a régió egyediségét.

Képzések és szakemberképzés: A helyi munkaerő turizmus-specifikus képzése, különösen a vendéglátás területén, elengedhetetlen a kiszolgálás minőségének javítása érdekében.

Események és programok szervezése: Kulturális és sportrendezvények, fesztiválok szervezése, amelyek felhívják a figyelmet a régióra és vonzzák a turistákat. Szezonális buszjáratok indítása a főbb turisztikai pontokra szintén hozzájárulhat a látogatók kényelméhez.

Helyi kezdeményezések és vállalkozások támogatása: Az állami és önkormányzati támogatások, helyi adókedvezmények biztosítása, valamint a kisebb gazdaságok és családi vállalkozások ösztönzése fontos a fenntartható turizmus fejlesztésében.

5 Összefoglalás és következtetések

Dolgozatomban a turizmus-vendéglátás és vidékfejlesztés összefüggéseit vizsgáltam, különös tekintettel Hargita megyére.

Az anyag és módszer fejezetben először bemutatam a szekunder kutatást, amelyben a Romániai Statisztikai Hivatal adatait használták, és a megyék fejlettségét rangsorolták a pontszám módszer segítségével, majd a primer kutatás módszerét, mely során kérdőíves felmérést végeztem a Hargita megyében működő turizmus-vendéglátó vállalkozások körében.

Az irodalmi áttekintésben leírtam a turizmus fogalmának meghatározását, bemutatam a turizmus rendszerét és környezetét, valamint különféle turizmusformákat és a romániai turizmus vonzóerőit, bemutatam Hargita megyében létező turizmusformákat, hiszen ezek ismerete fontos a kutatásom szempontjából, ugyanis a primer kutatásomban Hargita megyében tevékenykedő vállalkozókat kérdezem, akik ezen turizmusformák valamelyikében fejtik ki tevékenységüket.

A vizsgálati eredmények fejezetben a kutatásaim és eredményeik kaptak helyet. A dolgozatban végzett kutatások és elemzések alapján megállapítható, hogy a turizmus és vendéglátás jelentős gazdasági és társadalmi előnyökkel jár a Hargita megyei vidéki térségek számára. A turizmus által generált bevétel hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez, új munkahelyeket teremtve és a kulturális értékek megőrzését elősegítve. A turisták látogatása serkenti a helyi vállalkozások növekedését és diverzifikálását, fokozva ezzel a térség gazdasági stabilitását. Ugyanakkor a kutatás során megfigyeltük, hogy a pandémia súlyos kihívások elé állította a turizmus és vendéglátás szektorát Hargita megyében. A korlátozások és utazási tilalmak miatt a turisztikai forgalom jelentős visszaesést mutatott, ami komoly gazdasági nehézségeket okozott a helyi vállalkozásoknak. Azonban a megkérdezett vállalkozók kreatív megoldásokat kerestek a helyzet kezelésére, és bíznak abban, hogy a turizmus hamarosan újra vonzóvá válik.

Következtetésként megállapítható, hogy a turizmus és vendéglátás kulcsszerepet játszanak a Hargita megyei vidéki térségek fejlődésében. Fontos, hogy a helyi vállalkozások és hatóságok továbbra is támogassák és fejlesszék ezt a szektort, kihasználva a térség természeti és kulturális adottságait. Emellett azonban figyelembe kell venni a váratlan kihívásokat is, mint például a

pandémia, és rugalmas megoldásokat kell találni a szektor fenntartására és fejlesztésére. A turizmus és vendéglátás sikeressége a helyi közösségek együttműködésén és elkötelezettségén alapul, és a jövőbeni fejlődés érdekében fontos, hogy minden érintett fél aktívan részt vegyen ebben a folyamatban.

6 Irodalomjegyzék

- Cocean, P., Vlasceanu, G., & Negoescu, B. (2002). *Geografia Generală A Turismului*. București: Meteor Press.
- Gonda, T. (2022). *Alternatív turizmus*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Horvát, A. (2013). *Turizmusfejlesztés Székelyföldön (Hargita megyei szemszögből)*. Kolozsvár: IDDEA.
- Horváth. (1999). *Turizmus a kultúrában - kultúra a turizmusban*. Szentendre: Magyar Művelődési Intézet.
- Horváth, A. (2008. június). Forrás: <http://epa.niif.hu/00400/00458/00138/horvathalpar.html>
- Jászberényi, M., Boros, K., & Miskolczi, M. (2022). *Vonzófejlesztés a kulturális és aktív turizmusban*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Kolumbán, G. (2003). A Székelyföld fejlődési esélyei. *Magyar Kisebbség: nemzetpolitikai szemle*, 28-29.
- Lengyel, M. (2004). *A turizmus általános elmélete*. Budapest: Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája.
- Szabó, Á. (2024). *A szabadidősport üzleti kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Trócsányi, A., & Tóth, J. (2002). *A magyarság kulturális földrajza II*. Pécs: Pro Pannónia Kiadó Alapítvány.
- Vofkori, L. (2007). *Utazások Székelyföldön*. Csíkszereda: Pro-Print kiadó.

Internetes források

- internet1. (elemző.hargitamegye.ro), forrás: <https://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2021/04/turisztikai-strategia.pdf>, letöltés dátuma: 2023. 11. 12.
- Internet2. (Maszol.ro, Szerk.), forrás: <https://maszol.ro/belfold/A-romaniai-turistak-tobbet-koltenek-kulfoldon-mint-a-kulfoldi-turistak-Romaniaban>, letöltés dátuma: 2024. január 10.
- internet3. (szekelyfoldiinfo.ro, Szerk.), forrás: <https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Terkep-map/Romania-Terkep-Szallas.html>, Letöltés dátuma: 2024. 03. 11.
- internet4. (szekelyfoldiinfo.ro, Szerkesztő:) Forrás: <https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Terkep-map/Romania-Terkep-Szallas.html>, letöltés dátuma: 2023. 09. 10.
- internet5. forrás: <https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Terkep-map/Romania-Terkep-Szallas.html>, letöltés dátuma: 2024. 03. 11.
- internet6. Forrás: <https://alba.inse.ro/wp-content/uploads/2020/05/capacitatea-de-cazare-turistic%C4%83-existent%C4%83.pdf>, letöltés dátuma: 2023. 08. 20.
- internet7. forrás: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TOUR_OCC_NINAT/default/table?lang=en&category=tour.tour_inda.tour_occ.tour_occ_n, letöltés dátuma: 2023. 02. 11.

- internet8. forrás: https://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2021/04/strategia-turism-HU.pdf?fbclid=IwAR35esqCuxHgCbOheMH39c8aA-MwMVsoSXO115gjT_xmqipDgnQpxC4wndQ, letöltés dátuma: 2024. január 11.
- internet9. forrás: https://visitharghita.com/hu/places/xxk1bgocqfo_xq, letöltés dátuma: 2024. 02. 12.
- internet10. sielők.hu, Magyarország. Forrás: <https://sielok.hu/siterep/madarasihargita/>, letöltés dátuma: 2024. 01. 20.
- Internet11. Forrás: <https://visitharghita.com/en/places/957cutniwimqha>, letöltés dátuma: 2024. 01. 20.
- Internet12. Forrás: <https://www.veresviragpanzio.ro/>, letöltés dátuma: 2024. 02. 20.
- Internet13. Forrás: https://visitharghita.com/hu/places/lykh_xxknn5gua, letöltés dátuma: 2024. 01. 20.
- Internet14. Forrás: https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/homorodfurdo-prezentacio_kepekben-turisztikai_attrakciok-szallas-helyek-terkep-a_kornyek_turisztikai_latvanyossagai-szallasai-homorodfurdo.html, letöltés dátuma: 2024. 03. 30.
- Internet15. Forrás: <https://visitharghita.com/hu/places/skigyimes>, letöltés dátuma: 2024. 04. 02.
- internet16. forrás: <https://www.regiocentru.ro/wp-content/uploads/2023/04/Profilul-judetului-Harghita.pdf>, letöltés dátuma: 2024. 03. 30.
- internet17. Forrás: file:///C:/Intel/Hargita_megye_turizmusfejlesztési_strategiaja.pdf, letöltés dátuma: 2024. 02. 03.
- internet18. Forrás: <https://alba.insse.ro/wp-content/uploads/2020/05/capacitatea-de-cazare-turistic%C4%83-existent%C4%83.pdf>, letöltés dátuma: 2024. 02. 01.

7 Ábrajegyzék

1. ábra: a tuizmus és környezete	6
2. ábra: angyali üdvözet-templom	11
3. ábra: Az utazás célja	12
4. ábra: turizmusformák	14
5. ábra: faragott székelykapu	17
6. ábra: korondi cserépedény- bokály	17
7. ábra: ezer székelyleány találkozó	20
8. ábra: románia nuts 2 régiói	25
9. ábra: átlagok változása 2015 és 2018-as években	33
10. ábra: Szálláshelyek kapacitása- vendégéjszakák a NUTS 2-es régióban	34
11. ábra: lakosság és népsűrűség	35
12. ábra: A minta korosztály szerinti eloszlása	36
13. ábra: turisztikai szolgáltatás	37
14. ábra: alkalmazottak száma	38
15. ábra: Hargita megye turizmus potenciálja	39
16. ábra: a vállalkozás kihívásai	39
17. ábra: önkormányzatok szerepe	40
18. ábra: turizmus által generált jövedelem	40
19. ábra: fenntartható turizmus fejlesztése	41
20. ábra: Covid-19 hatásai	42
21. ábra: a vállalkozások marketingtevékenységei	42
22. ábra: digitális eszközök, platformok használata	43
23. ábra: a vállalkozók helyi közösség általi támogatása	43
24. ábra: Fejlesztések a régió turizmusa fejlődésének érdekében	44
25. ábra: támogatások hatékonysága	44
26. ábra: támogatások mértéke	45
27. ábra: turizmus hatása a közösségekre	45
28. ábra: Nemzetközi turisták érdeklődése	46
29. ábra: Hargita megye pozíciója	46
30. ábra: turizmus elősegítéséért tett vállalkozói lépések	47

8 Táblajegyzék

1. táblázat: turisták száma	10
2. táblázat: a turisztikai tevékenységek főbb mutatóinak alakulása	13
3. táblázat: kiválasztott mutatók a 2015-ös évre	27
4. táblázat: megyék rangsorolása 2015- ben	29
5. táblázat: kiválasztott mutatók a 2018-as évre.....	30
6. táblázat: megyék rangsorolása 2018- ben	32
7. táblázat: szálláshelyek kapacitása- vendégéjszakák 2018/2021-es években.....	34

9 Mellékletek

A TURIZMUS-VENDÉGLÁTÁS SZEREPE AHARGITA MEGYEI VIDÉKI TÉRSÉGEK FEJLŐDÉSÉBEN - 2024-

Antal-Biró Róbert vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Vidékfejlesztési Agrármérnök szakának végzős hallgatója. Jelenleg szakdolgozatomat készítem, amelynek témája a turizmus-vendéglátás és vidékfejlesztés összefüggéseinek vizsgálata, különös tekintettel Hargita megyére.

A turizmus jelentős hatást gyakorolhat a vidéki térségek gazdasági és társadalmi fejlődésére, elősegítheti a helyi közösségek megerősödését, új munkahelyek teremtését és a helyi kultúra megőrzését. **Kutatásom célja, hogy feltárjam, hogyan befolyásolja a turizmus a vidékfejlesztést Hargita megyében, milyen lehetőségek és kihívások állnak a szektor szereplői előtt.**

Ezért fordulok Önhöz, vállalkozóhoz, érintetthez, hogy kérjem segítségét egy rövid kérdőív kitöltésével. **A kérdőív csak néhány percet vesz igénybe, de az Ön válaszai rendkívül értékesek lesznek számomra és hozzájárulnak szakdolgozatom sikerességéhez.**

(1) Az ön email címe

Ha szeretné majd a kutatás eredményeit megkapni, akkor kérem adja meg email címét!

(Nem kötelező)

(2) Életkora

- 18-24 év
- 25-34 év
- 35-44 év
- 45-54 év
- 55-64 év
- 65 év feletti

(3) Vállalkozás neve

(4) Település - község vagy város, ahol a vállalkozás működik

- Balánbánya
- Bélbor
- Borszék
- Bögöz
- Csíkcsicsó
- Csíkdánfalva
- Csíkkozmás
- Csíkmadaras
- Csíkpálfalva
- Csíkrákos
- Csíkszentgyörgy
- Csíkszentimre
- Csíkszentlélek
- Csíkszentkirály
- Csíkszentdomokos
- Csíkszentmárton
- Csíkszentmihály
- Csíkszentsimon
- Csíkszenttamás
- Csíkszereda
- Csíkszépvíz
- Ditró
- Etéd
- Farkaslaka
- Felsőboldogfalva
- Fenyéd
- Galambfalva
- Galócás
- Gyergyóalfalu
- Gyergyócsomafalva
- Gyergyóholló
- Gyergyóremete
- Gyergyótölgyes
- Gyergyóújfalu
- Gyergyóvárhegy
- Gyimesfelsőlók
- Gyimesközéplók
- Gyergyószentmiklós
- Homoródamás
- Homoródszentmárton
- Kányád
- Kápolnásfalva
- Karcfalva
- Kászonaltíz
- Korond
- Lövéte
- Madéfalva
- Máréfalva
- Maroshévíz
- Oklánd
- Oroszhegy
- Parajd
- Salamás
- Siménfalva
- Szárhegy
- Szentábrahám
- Székelyandrásfalva
- Székelyderzs
- Szentegyháza
- Székelykeresztúr
- Székelyudvarhely
- Székelyvarság
- Tusnád
- Tusnádfürdő
- Újszékely
- Vasláb
- Zetelaka

(5) Milyen típusú turisztikai szolgáltatást nyújt vállalkozása? Kérjük, jelölje be az alábbiak közül az Ön vállalkozására leginkább jellemzőt:

(Több válasz is lehetséges)

- Szálláshely-szolgáltatások
- Éttermek, vendéglátás
- Kulturális és turisztikai programok
- szervezése Kézműves termékek
- értékesítése Programszervezés
- Falusi turizmus
- Egyéb:

(6) Hány éve működik vállalkozása a turizmus területén? *

- Kevesebb mint 1 év
- 1-3 év
- 4-6 év
- 7-10 év
- Több mint 10 év

(7) Hány alkalmazottal dolgozik? *

- Nincs alkalmazott
- 1
- 2-5
- 6-10
- 10 alkalmazottnál több

(8) Miért nincs alkalmazott? *

- Nincs rá szükség
- Nem találok megfelelőt

(9) Szezonális vagy állandó alkalmazottjai vannak? *

- szezonális
- állandó
- Egyéb: _____

(10) Milyen nehézségekkel szembesül vállalkozása a turizmus területén dolgozó szakképzett munkaerő megtalálásában és megtartásában?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

1. Egyáltalán nem fontos 5. Nagyon fontos

(11) Milyen mértékben érzékeli a turizmus hatását a helyi gazdaság fejlődésére?

(1-től 5-ig terjedő skálán, ahol 1 a 'nagyon alacsony' és 5 a 'nagyon magas')

	1	2	3	4	5
munkahelyek növekedése	☐	☐	☐	☐	☐
jövedelem növekedés a településen	☐	☐	☐	☐	☐
kereskedelmi forgalom növekedés	☐	☐	☐	☐	☐

turistaforgalom
növekedése

ingatlanárak
növekedése

településkép
javulása

népességcsökkenés
megállása

új munkaerő
megjelenése

helyi termékek
iránti kereslet
növekedése

kézműves áruk
iránti kereslet
növekedése

kulturális és
természeti
örökség
megőrzése

(12) Melyik területen látja a legnagyobb potenciált a turizmusban Hargita megyében?

(Több válasz is lehetséges)

- Természeti szépségek és környezeti turizmus
- Kulturális és történelmi örökség Gasztronómia és helyi termékek
- Sport és kalandturizmus
- Wellness és egészségturizmus
- Egyéb: _____

(13) Milyen kihívásokkal szembesül vállalkozása a turizmus területén?

(Több válasz is lehetséges)

- Finanszírozási nehézségek
- Képzett munkaerő hiánya
- Infrastrukturális korlátok
- Marketing és elérési nehézségek
- Szezonalitás
- Egyéb: _____

(14) Hogyan értékeli a helyi önkormányzatok szerepét a turizmus fejlesztésében?

1 2 3 4 5

1 nagyon alacsony

5 nagyon magas

(15) Mennyire elégedett a turizmus által generált jövedelemmel a vállalkozás szempontjából?

1 2 3 4 5

1 elégedetlen 5 nagyon elégedett

(16) Mennyire tartja fontosnak a fenntartható turizmus fejlesztését a régióban? Fenntartható turizmus, ami hosszú távon megőrzi a természeti és kulturális erőforrásokat, miközben hozzájárul a helyi közösségek gazdasági jólétéhez.

1 2 3 4 5

1. Egyáltalán nem fontos

5. Nagyon fontos

(17) Hogyan értékeli a COVID-19 járvány hatását a turizmusra a régióban?

- Negatív
- Semleges
- Pozitív

(18) Milyen típusú marketingtevékenységeket végez a vállalkozása?

(Több válasz is lehetséges)

- Online (weboldal, közösségi média)
- Offline (plakátok, szórólapok)
- Események, fesztiválok
- Együttműködés más vállalkozásokkal
- Nem végez marketingtevékenységeket
- Egyéb

(19) Milyen mértékben használja ki vállalkozása a digitális eszközöket és platformokat a vendégek elérésére?

- Nagyon intenzíven
- Intenzíven
- Mérsékelt
- Alig
- Egyáltalán nem

(20) Mennyire érzi támogatottnak a turisztikai vállalkozását a helyi közösség részéről?

- Nagyon támogatottnak
- Támogatottnak
- Semleges
- Nem igazán támogatottnak
- Egyáltalán nem támogatottnak

(21) Milyen fejlesztéseket tartana szükségesnek a régió turizmusának elősegítéséhez?

(Több válasz is lehetséges)

- Infrastruktúra fejlesztése (utak, közlekedés)
- Turisztikai attrakciók fejlesztése
- Szolgáltatások minőségének javítása
- Marketing és promóció
- Képzési és oktatási programok
- Egyéb:

(22) Milyen mértékben részesül vállalkozása helyi, nemzeti vagy EU-s támogatásokból?

1 2 3 4 5

1. Egyáltalán nem

5. Nagymértékben

(23) Mennyire érzi hatékonynak a helyi, nemzeti vagy EU-s támogatásokat a turizmus területén?

1 2 3 4 5

1 egyáltalán nemhatékonyak

5 nagyon hatékonyak

(24) Milyen hatást gyakorol a turizmus a helyi közösségek életminőségére?

A turizmus javíthatja a helyi közösségek életminőségét gazdasági növekedés, munkahelyteremtés és infrastruktúra-fejlesztés révén, ugyanakkor negatívan is befolyásolhatja azt az erőforrások túlzott kiaknázása és a kulturális örökség felhígulása miatt.

- Nagyon pozitív hatás
- Pozitív hatás
- Semleges
- Negatív hatás
- Nagyon negatív hatás
- Egyéb

(25) Hogyan értékeli a nemzetközi turisták érdeklődését a régió iránt? *

1 2 3 4 5

1 nagyon alacsony

5 nagyon magas

(26) Hogyan értékeli Hargita megye jelenlegi pozícióját Románia turisztikai térképén?

1 2 3 4 5

1 nagyon gyenge

5 nagyon erős

(27) Milyen lépéseket tett vállalkozása a turizmus elősegítése érdekében a térségben?

(Több válasz is lehetséges)

- Új turisztikai termékek/szolgáltatások bevezetése
- Részt vettünk helyi vagy nemzeti turisztikai kampányokban
- Együttműködés más turisztikai szolgáltatókkal
- Szerepet vállaltunk a helyi közösség turizmusfejlesztési
- tevékenységeiben Nem tettünk lépéseket
- Egyéb:

(28) Milyen intézkedéseket tartana a legfontosabbnak a turizmus elősegítése érdekében Hargita megyében?

(29) Milyen javaslatokat tenne a turizmus és a vidékfejlesztés hatékonyabb összekapcsolására?

Kérem, írja le pár szóban a javaslatait!

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: **Antal-Biró Róbert**

A Hallgató Neptun kódja: **IUS4ZL**

A dolgozat címe:

A turizmus-vendéglátás szerepe a Hargita megyei vidéki térségek fejlődésében

A megjelenés éve: **2024**

A konzulens intézetének/ tanszékének neve:

Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet/Agrárgazdaságtani és Agrárpolitikai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024. év, április hó, 20.nap

Hallgató aláírása

KONZULENSI NYILATKOZAT

Antal-Biró Róbert (Neptun azonosítója: IUS4ZL) Vidékfejlesztési Agrármérnök BSc szakos hallgató konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre **javaslom.**

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: nem

Kelt: ____ 2024__ év __április _____ hó __20__ nap

Dr. Bánhegyi Gabriella egyetemi
docens